

Leren en lesgeven met ict bij de HAN 2025

Stand van zaken en ontwikkelingen 2020, 2023
en 2025

Bas Kurver
Tineke Paas
Carolien van Rens
Jana Jenster
Marijke Kral

Colofon

iXperium Centre of Expertise Leren met ict
Academie Educatie, HAN University of Applied Sciences
www.ixperium.nl

Leren en lesgeven met ict bij de HAN 2025

Stand van zaken en ontwikkelingen 2020, 2023 en 2025

Auteurs:

Bas Kurver, Tineke Paas, Carolien van Rens, Jana Jenster en Marijke Kral

iXperium Centre of Expertise Leren met ict 2025
ISBN9789083500027

**Naamsvermelding-NietCommercieel
4.0 Internationaal (CC BY-NC 4.0)**

Inhoud

Voorwoord	5
1. Inleiding.....	6
1.1. Onderzoeksgroep	6
1.2. Leeswijzer	6
1.3. Terugkoppeling van de resultaten	7
2. Lesgeven met ict	9
2.1. Gebruik van vernieuwende ict-toepassingen.....	9
2.2. Gebruik van ict voor differentiatie	10
2.3. Gebruik van ict voor zelfregie.....	11
2.4. Inzet van online onderwijsactiviteiten	11
2.5. Gebruik van ict bij de begeleiding van stage	12
3. Lesgeven over ict	13
3.1. Aandacht voor instrumentele vaardigheden.....	14
3.2. Aandacht voor informatievaardigheden	14
3.3. Aandacht voor mediavaardigheden	15
3.4. Aandacht voor AI-vaardigheden	15
4. Competenties voor lesgeven met en over ict.....	17
4.1. Eigen digitale geletterdheid	17
4.1.1. Informatie- en mediavaardigheden	17
4.1.2. Instrumentele vaardigheden (digitale contentcreatie).....	18
4.1.3. Computational thinking	18
4.1.4. AI-vaardigheden	19
4.2. Vaardigheid in lesgeven met ict	20
4.2.1. Vaardig in didactisch gebruik van ict	20
4.2.2. Vaardig in differentiëren met ict	21
4.2.3. Vaardig in creatief inzetten van ict.....	21
4.2.4. Vaardig in het ontwerpen van blended onderwijs	22
4.3. Competenties om te leren en innoveren met ict.....	23
4.3.1. Op de hoogte blijven van ontwikkelingen	23
4.3.2. Experimenteren en delen met ict.....	24
5. Opbrengsten van professionalisering.....	25
5.1. Professionaliseringsactiviteiten onderwijs en ict.....	25
5.1.1. Deelname aan professionaliseringsactiviteiten onderwijs en ict	25
5.1.2. Thema's waarop docenten (willen) ontwikkelen	26
5.1.3. Effect van professionalisering op inzet van ict en eigen competenties.....	28
5.1.4. HAN Academy	31
5.1.5. iXperiumlabs.....	32
6. Conclusies en aanbevelingen	33
6.1. Conclusies.....	33
6.2. Aanbevelingen	34

7. Referenties.....	36
Bijlage 1: ontwikkelingen 2020, 2023 en 2025.....	37
Bijlage 2: Onderzoeksopzet.....	44

Voorwoord

In dit rapport 'Leren en lesgeven met ict bij de HAN 2025' geven we de stand van zaken in 2025 en blikken we terug op de ontwikkelingen tussen 2020 en nu. In deze periode is de monitor drie keer HAN-breed afgenomen, met als doel zicht te krijgen op de inzet van ict in het onderwijs en de ontwikkeling van bijbehorende docentcompetenties. De eerste meting vond plaats in een uitzonderlijke context, namelijk tijdens de omslag naar volledig afstandsonderwijs in het voorjaar van 2020 (Kooi et al., 2021). De tweede meting in 2023 liet, ondanks de opbouw van initiatieven, weinig ontwikkeling zien (Kurver et al., 2023). De derde meting in 2025 toont echter dat er op sommige gebieden al beweging is, maar van een structurele en brede vooruitgang is geen sprake.

De inzet van ict is na de COVID-19-pandemie afgenomen en daarna iets hersteld. De aandacht voor digitale geletterdheid van studenten is de afgelopen jaren weer iets toegenomen. Docenten hebben zich enigszins ontwikkeld in de eigen digitale geletterdheid; de vaardigheden om les te kunnen geven met ict laat amper groei zien. Docenten zijn daarentegen steeds vaker op de hoogte van de ontwikkelingen over de mogelijkheden van ict in het onderwijs.

Op academieniveau is hetzelfde beeld te zien als in 2023: enkele academies zetten aanzienlijk meer ict in dan andere academies. Op het gebied van de competenties springen deze academies er ook uit: de docenten voelen zich competenter dan de docenten van academies die minder ict inzetten.

Op docentniveau zijn verschillen te zien in competentieontwikkeling naar de mate waarin docenten zich professionaliseren. Stilstand leidt vrijwel altijd tot achteruitgang. Docenten die zich niet professionaliseren, voelen zich minder vaardig en competent om les te geven met ict dan docenten die zich wel professionaliseren. Met name deelname aan drie of meer verschillende soorten activiteiten of deelname aan langdurige professionaliseringsactiviteiten zetten zoden aan de dijk.

Met deze rapportage hopen we bij te dragen aan verdere strategische keuzes en ondersteuning van docenten bij de integratie van ict in hun onderwijspraktijk.

1. Inleiding

In het voorjaar van 2025 heeft het iXperium Centre of Expertise Leren met ict de monitor¹ Leren en lesgeven met ict afgenomen in de HAN, in opdracht van het KB-project digi- en datavaardigheid. In de onderhavige rapportage zoomen we in op de vragen hoe HAN-docenten zich in de periode 2020 tot 2025 hebben ontwikkeld op het gebied van het lesgeven met en over ict en in hoeverre de bijbehorende competenties voor het lesgeven met en over ict bij deze docenten ontwikkeld zijn. Daarbij worden de onderzoeksgegevens van eerdere momenten waarop de monitor in de HAN is afgenomen (2020 en 2023), vergeleken met die van de huidige afname.

1.1. Onderzoeksgroep

In dit onderzoek is gekeken naar de inzet van en aandacht voor ict in het onderwijs. De onderzoekspopulatie bestaat primair uit docenten of andere medewerkers die onderwijsactiviteiten verzorgen. Op 10 en 11 maart hebben alle docenten van de HAN een uitnodiging ontvangen om de monitor in te vullen. Ongeveer een derde is gestart met de vragenlijst. Uiteindelijk, na datacleaning, zijn analyses gedaan op 568 ingevulde vragenlijsten, een respons van bijna 26%. Dit is voldoende om HAN breed uitspraken te doen met een marge van vier procent². Hoewel de respons wat wisselt per academie is deze wel representatief voor de hele HAN. De verdere methodologische verantwoording van het onderzoek staat weergegeven in Bijlage 2.

Belangrijk om te weten is dat de monitor in 2020 is afgenomen tussen mei en juli van dat jaar. In deze periode dook het COVID-19-virus voor het eerst in Nederland op en nam de COVID-19-crisis al snel in omvang toe. Hierdoor moest het onderwijs in het hbo vanaf maart 2020 volledig online worden verzorgd. Deze plotselinge verandering had vanzelfsprekend invloed op de manier waarop ict in het onderwijs werd ingezet.

In 2020 startte de HAN, in opdracht van het College van Bestuur, met het professionaliseringsprogramma HODH. Dit programma richtte zich op onderwijsinnovatie met ict. De uitvoering lag bij iXperium, staf OOK en HAN Academy, met projectleiding bij iXperium. Na een vertraagde start begin 2021, mede door COVID-19, kwam het programma vanaf 2022 op stoom met diverse professionaliseringsactiviteiten. HODH liep officieel tot januari 2024. Sindsdien zijn de activiteiten opgenomen in het strategische doel digi- en datavaardigheid, waarbinnen de activiteiten worden voortgezet tot 2027.

Deze meting van 2025 geeft de kans om te zien welke verschillen tussen 2020 en 2023 zich hebben ontwikkeld tot een blijvende trend en welke nieuwe ontwikkelingen zijn ontstaan.

1.2. Leeswijzer

De onderzoeksvraag waar dit rapport antwoord op geeft luidt als volgt:

Hoe hebben HAN-docenten zich in de periode 2020-2023-2025 ontwikkeld in het lesgeven met en over ict en in hoeverre zijn hun competenties op dit gebied ontwikkeld?

Om deze onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden is een aantal deelvragen geformuleerd:

- a) In welke mate en op welke wijze geven HAN-docenten onderwijs met en over ict en welke ontwikkelingen zijn daarin zichtbaar?
- b) In welke mate beschikken HAN-docenten over de competenties die nodig zijn om les te geven met en over ict en welke ontwikkelingen zijn zichtbaar?

¹ Zie Bijlage 2 voor het onderzoeksmodel en de operationalisering van de monitor.

² In statistisch onderzoek wordt met puntschattingen gewerkt. Gegeven deze respons kunnen wij met een zekerheid van 95% stellen dat de gegeven percentages in werkelijkheid 4 procent hoger, of 4 procent lager liggen. Meer hierover in Bijlage 2.

- c) In hoeverre hebben de professionaliseringsactiviteiten waaraan HAN-docenten in de periode 2020-2023-2025 hebben deelgenomen effect gehad op de ontwikkeling van het lesgeven met en over ict en op de competenties die nodig zijn om les te geven met en over ict?

De deelvragen worden beantwoord in hoofdstuk 2, 3 en 4. We gaan in hoofdstuk 2 van start met de stand van zaken en ontwikkelingen rondom het lesgeven *met* ict. Vervolgens richten we ons in hoofdstuk 3 op lesgeven *over* ict. Hierin beschrijven we hoe de inzet van ict in het onderwijs en de aandacht die docenten besteden aan de digitale geletterdheid van de studenten zich hebben ontwikkeld (deelvraag a). In hoofdstuk 4 besteden we aandacht aan de stand van zaken en ontwikkeling van de competenties van docenten voor leren en lesgeven met ict (deelvraag b). In hoofdstuk 5 onderzoeken we in hoeverre professionaliseringsactiviteiten van individuele docenten invloed hebben gehad op hun ontwikkeling (deelvraag c). Hebben de docenten die zich meer hebben geprofessionaliseerd op het gebied van (hun competenties gericht op) lesgeven met en over ict, meer groei doorgemaakt dan docenten die in mindere mate geprofessionaliseerd hebben? Tot slot beschrijven we in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen.

De monitor bestaat uit een vragenlijst die waar nodig in de loop der tijd wordt geactualiseerd en wordt doorontwikkeld. Dit betekent dat bepaalde vragen zijn verwijderd of nieuwe juist zijn toegevoegd, zoals bijvoorbeeld over AI. In de stand van zaken worden de resultaten over alle vragen uit 2025 gerapporteerd. Voor de vergelijking over de tijd worden echter alleen de vragen gebruikt die ook in eerdere metingen van de monitor zijn gesteld.

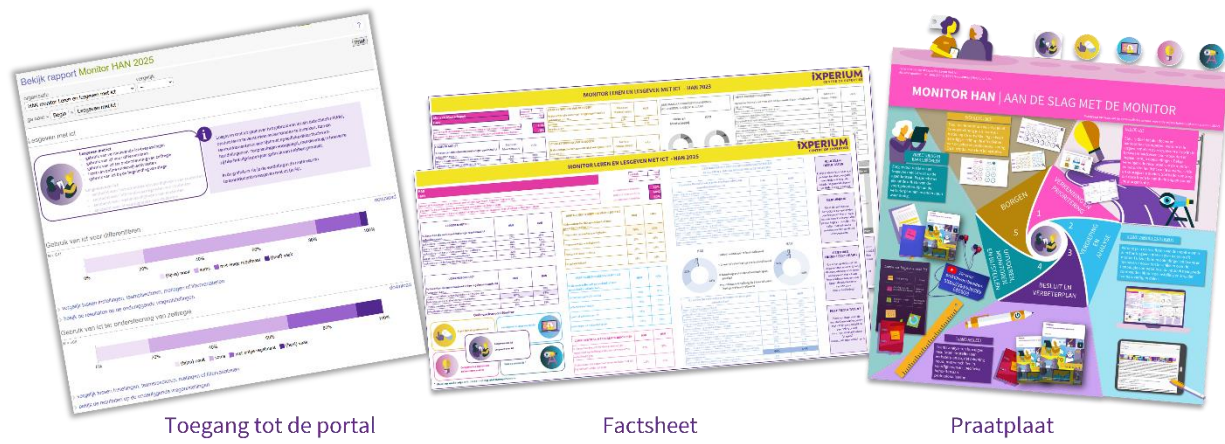
1.3. Terugkoppeling van de resultaten

Naast deze rapportage worden de resultaten ook via een praatplaat, een online omgeving (portal) en een factsheet teruggekoppeld aan de HAN-academies en -opleidingen (Figuur 1). Een beschrijving van deze terugkoppelingen volgt hieronder:

- Dit **rapport** geeft de belangrijkste resultaten en bijbehorende duiding op hoofdlijnen weer. Hierin worden ook de betekenisvolle verschillen tussen academies gepresenteerd. Verschillen binnen academies (tussen teams) kunnen in de online portal worden bekeken. Tevens wordt regelmatig verwezen naar gegevens die niet in de figuren zijn opgenomen. In dat geval zijn deze gegevens te vinden in de online portal.
- Binnen de online **portal**, die speciaal voor de monitor is ontwikkeld, kunnen gebruikers tot op detailniveau op de resultaten inzoomen. Zo kunnen ze de resultaten voor verschillende organisatieonderdelen (academies, teams) apart bekijken en kunnen ze de antwoorden op individuele vragen uit de vragenlijst inzien. Verder kunnen gebruikers van de portal de resultaten van de eigen academie of team vergelijken met de totaalresultaten van de onderzoeksgroep. Daarnaast is het mogelijk om een vergelijking te maken met 2023.
- Alle academies ontvangen een **factsheet**: een samenvattend overzicht met daarin de belangrijkste resultaten op academie- en teamniveau.

Figuur 1

Alle academies die deel hebben genomen aan de monitor, krijgen toegang tot een online portal, een factsheet en een praatplaat

Toegang tot de portal

Factsheet

Praatplaat

2. Lesgeven met ict

In dit hoofdstuk beschrijven we in welke mate en op welke wijze HAN-docenten ict inzetten in hun onderwijs, en hoe dit gebruik zich heeft ontwikkeld in de periode 2020-2025. We kijken hierbij naar het gebruik van ict als didactisch middel (het lesgeven *met* ict). We vroegen docenten in welke mate zij, het afgelopen jaar, gehandeld hebben met ict in het onderwijs en of zij aandacht hebben gehad voor onderdelen van digitale geletterdheid bij studenten. Daarnaast gaan we na in hoeverre docenten zich hebben ontwikkeld op het gebied van lesgeven met ict in de periode 2020-2025.

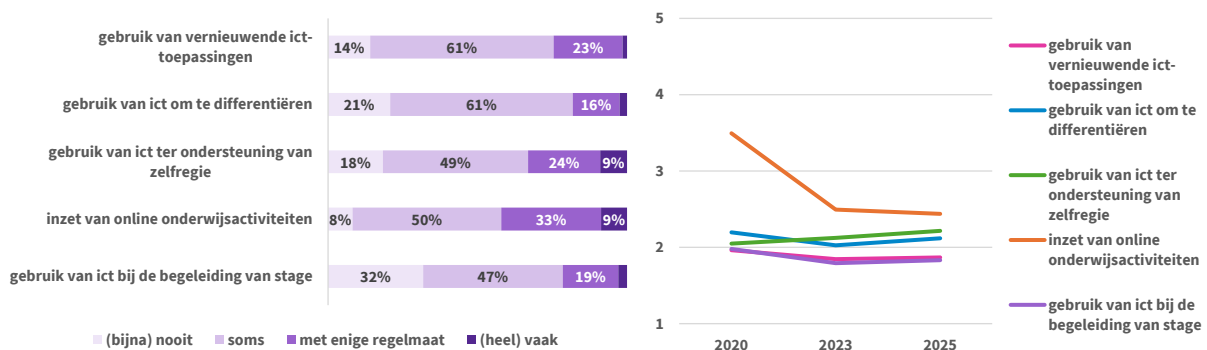
Bij lesgeven *met* ict gaat het om het pedagogisch-didactisch gebruik van ict gericht op het faciliteren en versterken van leren en het bereiken van leerdoelen. Er zijn veel manieren waarop ict een rol kan spelen in lesgeven en in het leerproces van de studenten. In deze monitor onderscheiden we zes vormen van lesgeven met ict:

- het gebruik van vernieuwende ict-toepassingen;
- het gebruik van ict om te differentiëren;
- het gebruik van ict ter ondersteuning van zelfregie;
- de inzet van online onderwijsactiviteiten;
- het gebruik van ict bij de begeleiding van stage.

Deze vormen zullen achtereenvolgens worden besproken.

Figuur 2

Inzet van ict in het onderwijs in 2025 en de ontwikkeling 2020-2025. Verdeling naar schaa scores, (meting 2025, n = 568 (n stage=349))

2.1. Gebruik van vernieuwende ict-toepassingen

Om ict effectief in te zetten in het onderwijs, is het belangrijk dat docenten verschillende toepassingen gebruiken voor verschillende leerdoelen. Dit kan variëren van creatieve opdrachten met ict tot het gebruik van simulaties, games of sociale media voor vakspecifieke doelen. De onderliggende gedachte is dat docenten die meer verschillende ict-toepassingen inzetten, beter in staat zijn hun lessen af te stemmen op de leerdoelen en de diverse behoeften van hun studenten.

Om inzicht te krijgen in hoe breed ict wordt ingezet, is aan docenten gevraagd hoe vaak zij bepaalde ict-toepassingen in hun onderwijs gebruiken. Ongeveer een kwart van de docenten zet, in 2025, minimaal met enige regelmaat vernieuwende ict-toepassingen in (Figuur 2). Ten opzichte van 2020 is er sprake van een daling in de inzet van vernieuwende toepassingen. Tussen 2023 en 2025 is de inzet stabiel gebleven.

Docenten zetten vooral vaak ict in om de communicatie met en tussen studenten te vergemakkelijken (*niet in figuur*). Ook ict voor creatieve toepassingen en ict gericht op de beroepspraktijk komen relatief veel voor. De inzet van deze laatste is ook gestegen ten opzichte van 2023. Tot slot geeft ongeveer 70 procent van de docenten in 2025 aan dat zij studenten soms laten werken met generatieve AI.

Tabel 1 laat de verschillen tussen de academies zien voor het gebruik van vernieuwende ict-toepassingen voor de meting van 2025. Een groene kleur correspondeert met een positief verschil ten opzichte van veel andere academies; een rode kleur correspondeert met een negatief verschil ten opzichte van veel andere academies. In 2025 maken de docenten van ABC, AIM en ISB meer gebruik van vernieuwende ict-toepassingen dan de collega's van veel andere academies. Met name de docenten van AMM, ATBC en AFMR zetten in 2025 minder vernieuwende ict-toepassingen in (Tabel 1).

Tabel 1

Gebruik van vernieuwende ict-toepassingen, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=568

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

Waar de HAN bij het gebruik van vernieuwende ict-toepassingen tussen 2023 en 2025 stabiel blijft, is er bij AIM, AE en ASB een daling (zie Bijlage 1).

2.2. Gebruik van ict voor differentiatie

Ict kan als hulpmiddel worden gebruikt bij het differentiëren. In de monitor is aan docenten gevraagd in hoeverre zij ict gebruiken voor bijvoorbeeld niveau- of tempodifferentiatie of digitale oefentoetsen inzetten. Ook is gevraagd of docenten ict gebruiken om feedback op maat te geven. Tot slot is gevraagd in hoeverre docenten ict gebruiken om te monitoren wat studenten doen (om daar vervolgens mee te kunnen differentiëren): bijvoorbeeld digitale data gebruiken om sterke en zwakke punten van studenten in kaart te brengen of ict gebruiken om inzicht te hebben in de keuzes die studenten maken.

Weinig HAN-docenten differentiëren met enige regelmaat met behulp van ict: minder dan 20 procent van de deelnemende docenten (Figuur 2). In 2025 is de mate waarin HAN-docenten differentiëren weer op het niveau van 2020. Meer in detail blijkt dat docenten in 2025 wat vaker ict in te zetten om studenten op hun eigen niveau te laten oefenen met digitale leerstof (*niet in figuur*). Hier is een duidelijke toename te zien vanaf 2023. Ook is een toename te zien in het gebruik van digitale oefentoetsen.

Ongeveer 40 procent van de HAN-docenten zet minimaal met enige regelmaat ict in zodat studenten zelfstandig op hun eigen niveau kunnen werken. Daarnaast laat ongeveer 25 procent van de docenten studenten zelf een keuze maken uit verschillende werkvormen met ict (*niet in figuur*). Hierin is geen ontwikkeling te zien. Vormen waarbij het meer gaat om het datagebaseerd leren komen minder vaak voor en dat is al zo sinds de eerste meting in 2020. Er zijn weinig HAN-docenten die keuzes of leergedrag van studenten in kaart brengen met ict. Het gebruik van AI voor dit doel is nagenoeg afwezig bij HAN-docenten.

In 2025 zijn er geen significante verschillen tussen academies (Tabel 2).

Tabel 2

Gebruik van ict voor differentiatie, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=568

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

Wat betreft de ontwikkeling verschillen AIM en ASB qua patroon het meest van de HAN, omdat de docenten van deze academies een piek laten zien in 2023 en de HAN niet (zie Bijlage 1).

2.3. Gebruik van ict voor zelfregie

In het kader van flexibel onderwijs, zoals geschetst in het derde doel van het [koersbeeld van de HAN](#), gaat het niet alleen om het mogelijk maken van persoonlijke leerroutes, maar is het ook van belang dat studenten meer grip krijgen op hun eigen leerproces. Dit vraagt van docenten dat zij hun onderwijs zo vormgeven dat studenten ruimte ervaren om keuzes te maken en verantwoordelijkheid (leren) nemen. In de monitor is gevraagd hoe docenten ict inzetten om de zelfregie van studenten te ondersteunen. Dit kan bijvoorbeeld met behulp van ict-tools waarmee studenten hun voortgang kunnen volgen, hun werk kunnen plannen of feedback kunnen krijgen.

Een derde van de docenten gebruikt in 2025 minimaal met enige regelmaat ict om de zelfregie van studenten te bevorderen (Figuur 2). Ten opzichte van 2020 is er sprake van een lichte groei. Deze groei is toe te schrijven aan een toename in de inzet van tools waarmee studenten hun werk kunnen plannen en tools die feedback geven over hun ontwikkeling (niet in figuur). Weinig docenten zetten echter ict-toepassingen in die studenten helpen inzicht te krijgen in hun leerproces en ontwikkeling.

De inzet van ict voor zelfregie blijft beperkt tot ondersteunen van praktische organisatie en richt dit zich niet op diepgaand eigenaarschap over het leerproces. Dat laatste vraagt om een gerichte inzet van ict voor feedback, reflectie en data-inzicht.

In 2025 maken de docenten van APS en ASB meer gebruik van ict voor zelfregie dan veel andere academies (Tabel 3).

Tabel 3

Gebruik van ict voor zelfregie, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=568

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

Bij AIM en ISB is de toename van het gebruik van ict voor zelfregie tussen 2020 en 2023 veel sterker dan bij de HAN. Daarna stabiliseert de inzet (ASB) en neemt deze weer licht af (AIM). Bij ISB is de toename van de inzet tussen 2023 en 2025 groter dan bij de HAN (zie Bijlage 1).

2.4. Inzet van online onderwijsactiviteiten

De HAN streeft naar meer flexibel onderwijs, waarin de studenten meer keuze hebben in welk tempo of welke volgorde ze leren, en ook in hoe, wanneer of waar ze leren (zie [koersbeeld van de HAN](#)). Online onderwijsactiviteiten kunnen hier in belangrijke mate aan bijdragen. In de monitor is gevraagd welke online onderwijsactiviteiten docenten inzetten en hoe vaak zij dat doen. Onder online onderwijsactiviteiten valt het online begeleiden van studenten, het online geven van instructies, het digitaal ondersteunen van samenwerking tussen studenten en van online peerfeedback.

In 2025 zet ongeveer 40 procent van de docenten minimaal met enige regelmaat online onderwijsactiviteiten in (Figuur 2). Het is niet verrassend dat in 2020 een heel grote groep docenten aangaf online onderwijsactiviteiten aan te bieden, aangezien zij tijdens de COVID-19-pandemie genooddaakt waren om hun onderwijs online te geven. In 2023 daalde het aandeel docenten dat nog minimaal met enige regelmaat online onderwijsactiviteiten inzet aanzienlijk. Na 2023 is de inzet van online onderwijsactiviteiten gelijk gebleven. Dit geldt zowel voor de synchrone online activiteiten als de asynchrone activiteiten.

Een kleine groep docenten geeft in 2025 aan nog regelmatig live online les te geven of instructievideo's op te nemen waarin leerstof wordt uitgelegd (niet in figuur). Juist dit type activiteit kan bijdragen aan tijd- en plaatsafhankelijk leren: denk bijvoorbeeld aan 'flipping the classroom', waarbij studenten instructie op een eigen moment kunnen bekijken en daarna in de les de stof kunnen verwerken.

In 2025 zetten de docenten van AIM en APS vaker online onderwijsactiviteiten in dan veel andere academies. Met name de docenten van ATBC bieden in 2025 minder online onderwijsactiviteiten aan (Tabel 4).

Tabel 4

Inzet van online onderwijsactiviteiten, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=568

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

Bij ABC, AE en AOO was er in 2020 minder inzet van online onderwijsactiviteiten. De sterke daling bij de HAN tussen 2020 en 2023 zien we bij deze academies niet terug. Na 2023 is de inzet stabiel, net als bij de HAN (zie Bijlage 1).

2.5. Gebruik van ict bij de begeleiding van stage

Ict kan bijdragen aan de verbinding tussen onderwijs en praktijk en tussen het on-campus leren en het leren op de werkplek. Aan docenten die studenten begeleiden tijdens hun stage is gevraagd hoe zij ict daarbij inzetten. Zij kregen een aantal vormen van ict-inzet voorgelegd over de stagevoorbereiding en de begeleiding tijdens de stage. Denk hierbij aan het werken met voorbereidende simulaties, video-instructies en de inzet van sociale media en digitaal lesmateriaal als ondersteuning tijdens de stagebegeleiding.

Ongeveer 60 procent van de HAN-docenten gaf in 2025 aan studenten te begeleiden bij de stage (Figuur 2). Het gebruik van ict bij de begeleiding van stages is beperkt en bovendien gedaald sinds 2020. Een derde van de docenten (32%) geeft in 2025 aan (bijna) nooit ict in te zetten in de stagebegeleiding; bijna de helft doet dit soms. Als er wél gebruik wordt gemaakt van ict in de stagebegeleiding, gaat het vooral om vormen waarbij studenten multimediaal materiaal (zoals video of audio) inzetten als bewijslast of om het gebruik van een online omgeving voor communicatie tussen student, docent en/of stagebegeleider. De inzet van deze vormen is gelijk gebleven sinds 2020 (niet in figuur). Het gebruik van meer activerende of voorbereidende digitale middelen is zeldzaam en bovendien afgenomen sinds 2020. Een zeer klein deel van de HAN-docenten zet simulaties of video-instructies in ter voorbereiding op de stage. Ook sociale media worden nauwelijks ingezet als begeleidingsinstrument tijdens de stage.

In 2025 zetten met name de docenten van ABC en APS meer dan gemiddeld ict in bij de begeleiding van stage (Tabel 5). De docenten van ATBC en AFMR vallen op door juist weinig ict hiervoor in te zetten.

Tabel 5

Gebruik van ict voor de begeleiding van stage, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=568

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

Bij AOO en AFMR is de daling in het gebruik van ict voor de begeleiding van stage veel groter dan voor de HAN. Bij AE is er tussen 2020 en 2023 een lichte stijging in plaats van de lichte daling bij de HAN (zie Bijlage 1).

3. Lesgeven over ict

Om volwaardig te kunnen deelnemen in een samenleving waarin digitalisering de norm is en waarin ict onlosmakelijk verbonden is met leren, communiceren en samenwerken, is digitale geletterdheid noodzakelijk. Het onderwijs heeft de taak om studenten op te leiden tot digitaal geletterde burgers en professionals. Eén van de strategische doelen uit het koersbeeld van de HAN is het ontwikkelen tot digi- en datavaardige professionals. Dit houdt in dat studenten en medewerkers in staat zijn om kansen op het gebied van digitalisering en technologische transformaties vorm te geven. Tegelijkertijd doorzien ze de risico's ervan, zijn ze op de hoogte van bijbehorende wet- en regelgeving en zijn ze zich bewust van de ethische dilemma's waarmee het gebruik van ict gepaard gaat. In dit hoofdstuk wordt beschreven in welke mate HAN-docenten in de praktijk vorm geven aan het opleiden van digi- en datavaardige studenten.

Digitale geletterdheid bestaat uit vier domeinen: instrumentele vaardigheden, informatievaardigheden, mediavaardigheden en computational thinking. Vaardigheden over en met artificiële intelligentie (AI) vallen in principe onder deze vier domeinen.

We lichten AI-vaardigheden in deze rapportage expliciet uit als aandachtspunt binnen digitale geletterdheid. AI is een relatief nieuw terrein. De snelle technologische ontwikkelingen maken het noodzakelijk dat studenten en medewerkers voortdurend nieuwe kennis en vaardigheden moeten verwerven. Daarnaast is de impact van AI op de samenleving en op beroepspraktijken zodanig groot, dat expliciete aandacht nodig is voor onderwerpen als algoritmische besluitvorming, datagebruik, autonomie, transparantie en ethiek.

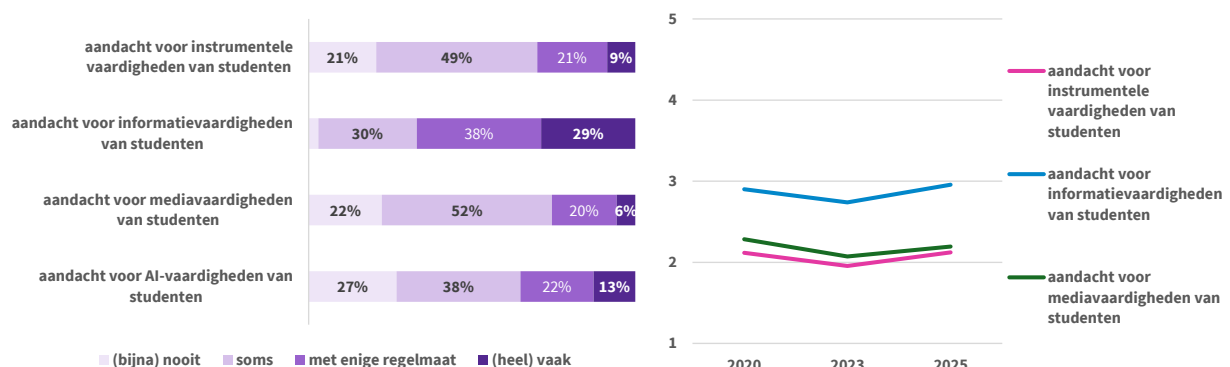
De onderdelen van digitale geletterdheid zijn binnen de monitor ondergebracht in vier clusters³:

- aandacht voor instrumentele vaardigheden inclusief computational thinking;
- aandacht voor informatievaardigheden;
- aandacht voor mediavaardigheden;
- aandacht voor vaardigheden van en over AI.

We bespreken hierna in welke mate HAN-docenten in hun onderwijs aandacht besteden aan elk van deze onderdelen van digitale geletterdheid.

Figuur 3

Aandacht voor digitale geletterdheid van studenten in 2025 en ontwikkelingen 2020-2025. Verdeling naar schaa scores, (meting 2025, n=568)

³ Computational thinking is een vaardigheid waarvan we weten dat er momenteel in het onderwijs nog niet veel aandacht aan wordt besteed. Om deze reden is er momenteel in de monitor slechts één vraag over computational thinking opgenomen, namelijk de vraag in hoeverre docenten aandacht besteden aan de vaardigheid van studenten om te programmeren en coderen.

3.1. Aandacht voor instrumentele vaardigheden

Instrumentele vaardigheden zijn de digitale basisvaardigheden die studenten nodig hebben om effectief met ict te kunnen werken. In de monitor wordt gekeken of HAN-docenten studenten helpen deze vaardigheden te ontwikkelen, bijvoorbeeld door hen te leren hoe ze ict-toepassingen kunnen gebruiken, programmeren en hoe ze de meerwaarde van ict voor hun eigen leerproces kunnen herkennen.

Dertig procent van de HAN-docenten besteedt ten minste met enige regelmaat aandacht aan de instrumentele vaardigheden van studenten (Figuur 3). Deze mate van aandacht is in 2025 vergelijkbaar met die van 2020. Het merendeel van de docenten besteedt beperkt aandacht aan digitale basisvaardigheden, creatief gebruik van ict en vaardigheden zoals het omgaan met nieuwe ict-toepassingen (niet in figuur). Deze situatie van 2025 is vergelijkbaar met 2020. Sinds 2020 krijgen met name de beroepsspecifieke ict-vaardigheden aandacht in de opleidingen. Het verschil in aandacht voor generieke instrumentele ict-vaardigheden en beroepsspecifieke ict-vaardigheden wordt elke meting iets groter.

In 2025 besteden met name de docenten van AIM en ISB meer dan gemiddeld aandacht aan de instrumentele vaardigheden van studenten (Tabel 6).

Tabel 6

Aandacht voor instrumentele vaardigheden van studenten, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=568

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

Tussen 2023 en 2025 is met name bij ISB, ATBC en AMM de groei in aandacht voor instrumentele vaardigheden groter dan bij de HAN (zie Bijlage 1).

3.2. Aandacht voor informatievaardigheden

De aandacht voor de informatievaardigheden van studenten wordt in de monitor gemeten door docenten te vragen in hoeverre zij aandacht besteden aan de competenties van studenten om effectief online informatie te zoeken en de kwaliteit van gevonden informatie te beoordelen. Daarnaast wordt geïnventariseerd in hoeverre docenten aandacht besteden aan vaardigheden voor het gebruik en de verwerking van data, evenals aan kennis over regels rondom licenties, auteursrechten en bronvermeldingen.

HAN-docenten besteden in hun onderwijs op uiteenlopende manieren aandacht aan informatievaardigheden. Zo besteedt in 2025 ongeveer twee derde van de docenten regelmatig aandacht aan het effectief zoeken naar online informatie en het beoordelen van de betrouwbaarheid ervan (Figuur 3). Na een lichte daling in 2023 is er sprake van herstel: de mate waarin HAN-docenten aandacht besteden aan het zoeken en beoordelen van online informatie is in 2025 vergelijkbaar met die in 2020. Daarbij valt op dat zoeken en beoordelen in de drie metingen in gelijke mate groeien, wat erop wijst dat deze twee aspecten van informatievaardigheden in de praktijk vaak hand in hand gaan.

In 2025 zijn twee nieuwe stellingen toegevoegd die vallen onder informatievaardigheden. Het gaat om het werken met data en het omgaan met regels rondom auteursrechten, licenties en bronvermelding. Deze thema's krijgen bij iets meer dan de helft van de docenten regelmatig een plek in het onderwijs (niet in figuur).

Tabel 7 laat zien dat er geen grote verschillen zijn tussen academies in de aandacht voor informatievaardigheden van studenten.

Tabel 7

Aandacht voor informatievaardigheden van studenten, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=568

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

Tussen 2023 en 2025 is met name bij ISB de groei in aandacht voor informatievaardigheden groter dan bij de HAN. Bij AE blijft in dezelfde periode de aandacht stabiel en in AIM is er een sterke daling (zie Bijlage 1).

3.3. Aandacht voor mediavaardigheden

Bij mediavaardigheden gaat het om actief en kritisch te kunnen omgaan met (informatie uit) media. Aandacht voor mediavaardigheden van studenten omvat vragen over vaardigheden over de omgang via sociale media, privacy, online risico's, online communicatie en over de ethische aspecten van digitalisering, zoals de veranderende relatie tussen mens en technologie.

De thema's rondom mediawijsheid en online gedrag krijgen beperkt aandacht. In 2025 besteedt een kwart van de HAN-docenten minimaal met enige regelmaat aandacht aan mediavaardigheden van studenten (Figuur 3). Sinds 2023 is er een lichte toename in de aandacht voor mediavaardigheden van studenten. Dit komt met name door een lichte toename in aandacht voor het verantwoord omgaan met (online) privacy en de risico's voor internetgebruik (niet in figuur). Het verantwoord omgaan met sociale media en het herkennen van gekleurde mediaboodschappen blijven opvallend onderbelichte thema's. Sinds 2020 is hierin ook geen groei zichtbaar. Privacy springt er als enige thema nog enigszins positief uit: 41 procent van de docenten besteedt hier minimaal met enige regelmaat aandacht aan. Toch blijft ook op dit onderwerp de structurele aandacht beperkt.

In 2025 besteden de docenten van ISB vaker aandacht aan mediavaardigheden van studenten dan de meeste andere academies (Tabel 8). Met name de docenten van AEA besteden in 2025 minder aandacht aan mediavaardigheden dan andere academies.

Tabel 8

Aandacht voor mediavaardigheden van studenten, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=568

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

De toename van de aandacht voor mediavaardigheden sinds 2023 is bij ATBC en ISB sterker dan bij de HAN. Bij AEA is er sinds 2023 een lichte daling (zie Bijlage 1).

3.4. Aandacht voor AI-vaardigheden

In de monitor van 2025 zijn twee vragen opgenomen die nagaan in welke mate HAN-docenten aandacht besteden aan de AI-vaardigheden van studenten. De eerste vraag gaat over de aandacht voor AI-geletterdheid van de studenten. De tweede vraag gaat over de vaardigheden om AI-systemen daadwerkelijk te kunnen gebruiken.

De aandacht voor AI-geletterdheid van studenten is in het onderwijs nog zeer beperkt (Figuur 3). Voor beide aspecten – het gebruik van AI-systemen en AI-geletterdheid – geldt dat een ruime meerderheid van de HAN-docenten hier nooit of soms aandacht aan besteedt (respectievelijk 67% en 73%).

De docenten van ABC besteden vaker aandacht aan AI-vaardigheden van studenten dan de meeste andere academies (Tabel 9). De docenten van AMM vallen op door juist weinig aandacht te besteden aan AI-vaardigheden van studenten.

Tabel 9

Aandacht voor AI-vaardigheden van studenten, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=568

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	------------	----	-----	-----	-----	------------	-----	-----	-----	------	-----	------

4. Competenties voor lesgeven met en over ict

In dit hoofdstuk analyseren we de competenties van docenten die van belang zijn voor lesgeven met en over ict. We kijken hierbij naar de competenties anno 2025 en gaan we na in hoeverre docenten zich ontwikkeld hebben op deze competenties in de periode 2020-2025.

Om onderwijs met en over ict goed vorm te geven, zijn verschillende competenties van belang:

- de eigen digitale geletterdheid van de docent;
- de vaardigheid in het lesgeven met ict;
- de competenties om te leren en innoveren met ict;
- de visie op onderwijs (niet bevraagd in deze meting).

De competenties zijn in onderlinge samenhang van grote invloed op de wijze waarop docenten ict in hun onderwijs inzetten. In dit hoofdstuk bespreken we de ontwikkeling van deze competenties afzonderlijk.

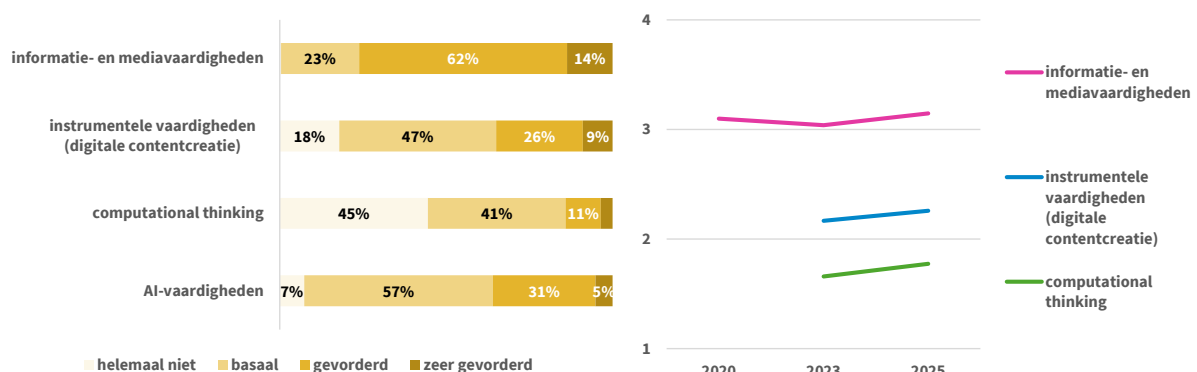
4.1. Eigen digitale geletterdheid

De digitale geletterdheid van docenten is een belangrijke basisvoorwaarde voor en van grote invloed op het ontwerpen en uitvoeren van ict-rijk onderwijs dat bijdraagt aan de digitale geletterdheid van studenten. In de monitor vragen we docenten om hun eigen digitale geletterdheid in te schatten. We beschrijven dit in vier clusters:

- informatie- en mediavaardigheden;
- instrumentele vaardigheden (digitale contentcreatie);
- computational thinking;
- AI-vaardigheden

Figuur 4

Digitale geletterdheid van docenten in 2025 en ontwikkelingen 2020-2025. Verdeling naar schaalcores, (meting 2025, n = 503).

4.1.1. Informatie- en mediavaardigheden

Informatie- en mediavaardigheden gaan over het effectief zoeken en beoordelen van informatie en het verantwoord omgaan met media. In 2025 voelt driekwart van de HAN-docenten zich gevorderd of zelfs zeer gevorderd in deze vaardigheden. Sinds 2020 geven de HAN-docenten al aan dat ze vaardig zijn in het zoeken en beoordelen van online-informatie. Nagenoeg niemand geeft, in 2025, aan zich hierin helemaal niet vaardig te voelen (Figuur 4). Docenten voelen zich met name vaardig in het zoeken en beoordelen van online-informatie

en in het herkennen van gekleurde boodschappen en omgang met AVG en (online) privacy. Er is wel een duidelijk knelpunt: de helft van de HAN-docenten voelt zich niet vaardig in het volgen van de regels die gelden voor copyright en licenties voor digitale content die zij online vinden. In 2023 was het omgaan met copyright en licenties ook het grootste knelpunt, maar sindsdien zien we een kleine verbetering. Meer docenten geven aan zich vaardig te voelen in thema's als online privacy, mediagebruik en ethiek. Vooral op het onderwerp omgaan met risico's van internet hebben docenten zich ontwikkeld.

In 2025 voelen met name de docenten van AIM en ISB zich informatie- en mediavaardiger dan docenten van veel andere academies (Tabel 10).

Tabel 10

Informatie- en mediavaardigheden van docenten, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=503.

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

Bij AEA en AE is er tussen 2023 en 2025 geen ontwikkeling in de mate waarin docenten zich informatievaardig inschatten, terwijl er bij de HAN in deze periode sprake is van een lichte groei (zie Bijlage 1) Bij de mediavaardigheden is dit het geval bij AE en APS.

4.1.2. Instrumentele vaardigheden (digitale contentcreatie)

Uit eerder onderzoek weten we dat met name de vaardigheden rondom het creëren van digitale content (zoals presentaties, afbeeldingen, video's, blogs en websites) voorspellen in hoeverre docenten ict gebruiken en aandacht besteden aan digitale geletterdheid bij studenten. Docenten die vaardig zijn in het creëren van digitale content zijn ook meer geneigd ict in hun onderwijs in te zetten. In de monitor vragen we hoe vaardig docenten zich voelen in het ontwerpen, bewerken en presenteren van digitale content in verschillende formats of bestandstypen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan ontwerpen van een interactieve PowerPoint, een infographic maken of het opnemen en bewerken van een kennisclip.

In 2025 beschouwt een derde van de HAN-docenten zichzelf als (zeer) gevorderd vaardig in contentcreatie (Figuur 4). Het maakt hierbij niet zo veel uit of het gaat om het ontwerpen, bewerken of presenteren van digitale content (niet in figuur). De instrumentele vaardigheden die HAN-docenten nodig hebben bij het creëren van digitale content zijn in vergelijking met 2023 gelijk gebleven.

In 2025 voelen met name de docenten van AIM zich vaardiger in het creëren van digitale content vergeleken met de docenten van veel andere academies (Tabel 11).

Tabel 11

Instrumentele vaardigheden van docenten, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=503

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

Bij APS en AFMR er een lichte daling in de mate waarin docenten zich gevorderd vaardig voelen in digitale contentcreatie, terwijl dit bij de HAN stabiel is gebleven (zie Bijlage 1).

4.1.3. Computational thinking

Computational thinking is een analytisch proces van complexe problemen opdelen in kleinere delen en die systematisch oplossen met ict en probleemoplossende strategieën. Deze vaardigheid geldt inmiddels als basis voor elk vakgebied en beroep. Docenten gaven aan hoe vaardig zij zich voelen in het verzamelen, analyseren en visualiseren van data voor probleemoplossing. Ook vulden zij in hoe goed zij problemen kunnen vertalen

naar programmeerscripts, formules, beslisbomen of procedures – en hoe vaardig zij zijn in het opsporen van fouten daarin.

In 2025 voelt een hele kleine groep HAN-docenten, slechts 15 procent, zich voldoende vaardig in computational thinking (zie Figuur 4). Uit de gegevens blijkt dat een deel van de docenten zich (enigszins) vaardig voelt in de denkstappen van computational thinking (niet in figuur). Zo geeft 29 procent van de HAN-docenten aan zich gevorderd of zeer gevorderd vaardig te voelen in het ontleden van problemen in deelproblemen. Evenveel docenten (30%) voelen zich vaardig in het verzamelen, analyseren en visualiseren van data met ict. Zodra zij echter moeten creëren met ict – zoals het vertalen van problemen naar programmeerscripts of het automatiseren van handelingen – daalt dit percentage aanzienlijk. Ongeveer 15 procent voelt zich gevorderd of zeer gevorderd in het omzetten van problemen naar programmeercodes, beslisbomen of procedures. Nog minder, 10 procent, voelt zich vaardig in het opsporen van fouten in dergelijke producten.

Ten opzichte van 2023 is de situatie iets verbeterd: er zijn minder HAN-docenten die zich helemaal niet vaardig voelen in computational thinking. De meeste vooruitgang zit in het herkennen van de kern van een probleem. Ook bij twee van de technische onderdelen is lichte vooruitgang geboekt, namelijk bij het verzamelen, analyseren en visualiseren van data en het vertalen van problemen naar scripts of formules.

In 2025 voelen met name de docenten van AIM zich vaardiger in computational thinking dan de docenten van veel andere academies (Tabel 12).

Tabel 12

Vaardigheden van docenten in computational thinking, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=503

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

Bij AE en ATBC is er een lichte daling in de mate waarin docenten zich gevorderd vaardig voelen in computational thinking, terwijl dit bij de HAN licht is gestegen (zie Bijlage 1).

4.1.4. AI-vaardigheden

Nieuw in deze meting waren de vragen over AI. We hebben docenten gevraagd in hoeverre zij de basisprincipes van AI begrijpen en kritisch kunnen reflecteren op de mogelijkheden, kansen, beperkingen en risico's van AI.

Twee derde van de docenten voelt zich niet vaardig op het gebied van AI (zie Figuur 4). Dit geldt voor alle gevraagde aspecten: het begrijpen van de basisprincipes, het kritisch reflecteren op mogelijkheden en kansen en kritisch en het bewust omgaan met grote hoeveelheden studiedata. Opvallend is dat veel HAN-docenten die aangeven zich helemaal niet vaardig te voelen in het begrijpen van de basisprincipes van AI, zich wél basaal vaardig achten in het kritisch reflecteren op de inzet van AI.

In vergelijking met andere academies valt op dat met name de docenten van AIM zich vaardiger voelen rondom AI (Tabel 13).

Tabel 13

AI-vaardigheden van docenten, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=503

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

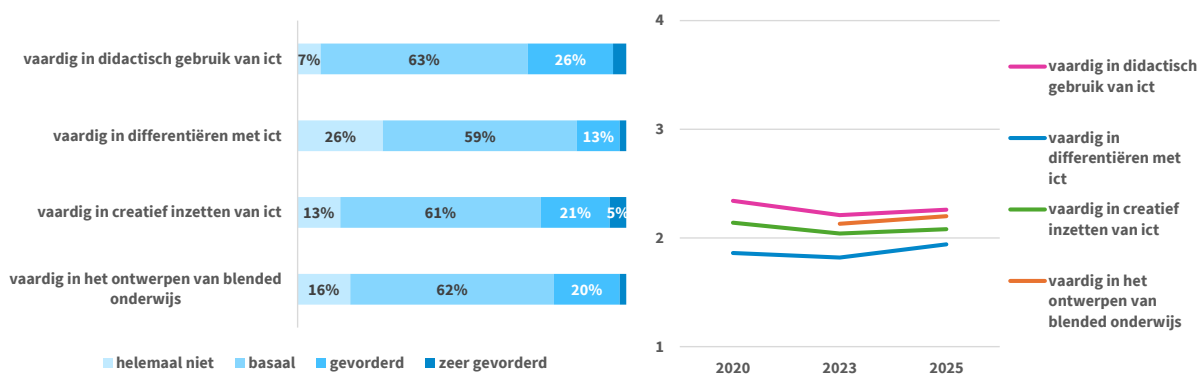
4.2. Vaardigheid in lesgeven met ict

Het effectief inzetten van ict in het onderwijs vraagt niet alleen om digitale basisvaardigheden van docenten, maar ook specifieke pedagogisch-didactische vaardigheden gerelateerd aan ict. We onderscheiden hierin vier vaardigheidsclusters:

- de vaardigheid om ict didactisch in te zetten;
- de vaardigheid om te differentiëren met ict;
- de vaardigheid om ict creatief te gebruiken;
- de vaardigheid in het ontwerpen van onderwijs met ict.

Figuur 5

Vaardigheid in lesgeven met ict in 2025 en ontwikkelingen 2020-2025. Verdeling naar schaalscores, (meting 2025, n = 547)

4.2.1. Vaardig in didactisch gebruik van ict

De vaardigheid om ict didactisch in te zetten houdt in dat docenten geschikte technologieën kunnen kiezen en inzetten voor specifieke pedagogische doelen. Aan docenten is bijvoorbeeld gevraagd hoe vaardig zij zich voelen in het gebruiken van educatieve programma's, het ontwikkelen en aanpassen van digitaal leermateriaal, en het onderbouwen van hun keuzes voor de inzet van ict in het onderwijs.

Dertig procent van de HAN-docenten voelt zich minimaal gevorderd in de didactische inzet van ict (Figuur 5). Dit aandeel is licht gedaald sinds 2020. Veel docenten vinden het bijvoorbeeld nog steeds moeilijk om te bepalen in welke onderwijssituaties ict geschikt is. Ook neemt de vaardigheid om lessen te organiseren waarin ict wordt gebruikt sinds 2020 af. Daarnaast geven veel docenten aan dat ze moeite hebben met het ontwikkelen en aanpassen van digitaal leermateriaal – een aandachtspunt dat ook in paragraaf 4.1.2 naar voren kwam, waar bleek dat docenten zich vaak niet vaardig voelen in het aanpassen en ontwerpen van digitale content in algemene zin).

Docenten voelen zich, ten opzichte van 2020 en 2023, wel iets vaardiger in het begeleiden van studenten bij het gebruik van internet, zodat zij zelf relevante informatie kunnen vinden (zie paragraaf 4.2 over informatievaardigheden). Ook voelen HAN-docenten zich wat vaardiger dan in 2023 in het gebruikmaken van ict die relevant is voor de beroepspraktijk van de student.

Docenten voelen zich niet vaardig in het beoordelen en inzetten van educatieve programma's. De vaardigheid om daadwerkelijk ook gebruik te kunnen maken van zulke educatieve programma's is wel iets toegenomen, maar nog altijd lager dan in 2020.

In 2025 voelen met name de docenten van AIM en ISB zich vaardiger om ict didactisch in te zetten dan docenten van veel andere academies (Tabel 14).

Tabel 14

Vaardig in didactisch gebruik van ict, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=547

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

Bij ABC en AIM is er in de periode 2023 en 2025 een lichte daling in de mate waarin docenten zich vaardig voelen om ict didactisch in te zetten, terwijl er bij de HAN in deze periode geen ontwikkeling is. Bij AE is er over de hele periode 2020-2025 geen ontwikkeling (zie Bijlage 1).

4.2.2. Vaardig in differentiëren met ict

Ict kan ondersteunend zijn in alle fasen van de regulatieve cyclus die ten grondslag ligt aan differentiatie: probleemstelling, diagnose, plan, uitvoering en evaluatie. In de monitor is aan docenten gevraagd hoe vaardig zij zich voelen in het toepassen van ict bij elk van deze stappen. Bijvoorbeeld om met ict de individuele ontwikkelingsbehoefte van studenten na te gaan (diagnose) en om studenten op maat te begeleiden met behulp van digitale leermiddelen (planning en uitvoering).

In 2025 voelen weinig HAN-docenten (20%) zich vaardig in differentiëren met ict (Figuur 5). Dit was in 2020 ook al een klein deel. In 2023 daalde dit aandeel, maar in 2025 is het niveau van 2020 weer bereikt. Deze lichte stijging sinds 2023 is zichtbaar in bijna alle onderdelen van de differentiatiecyclus: het vinden van passende digitale leermiddelen, het begeleiden van studenten bij het gebruik daarvan, en het met ict nagaan in hoeverre hun behoeften zijn gerealiseerd.

Op één aspect is geen verbetering te zien: het met ict nagaan wat de ontwikkelbehoeften van studenten zijn. Sinds 2020 blijft dit structureel het onderdeel waar de meeste HAN-docenten zich niet vaardig in voelen. Dit blijft daarmee een belangrijk aandachtspunt.

In 2025 voelen met name de docenten van AIM zich vaardiger in het differentiëren met ict dan docenten van veel andere academies (Tabel 15).

Tabel 15

Vaardig in differentiëren met ict, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=547

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

Bij ABC, AE en AGV is er in de periode 2020-2023 een toename in de mate waarin docenten zich vaardig voelen in differentiëren met ict, terwijl er bij de HAN bijna geen ontwikkeling was. Bij dezelfde academies is er vervolgens tussen 2023-2025 geen ontwikkeling, terwijl de mate waarin docenten zich vaardig voelen bij de HAN juist licht stijgt (zie Bijlage 1).

4.2.3. Vaardig in creatief inzetten van ict

Docenten die vaardig zijn in creatief gebruik van ict, zijn in staat te kiezen tussen verschillende technologische toepassingen en deze gebruiken voor educatieve doeleinden. Daarmee zorgt deze vaardigheid voor een verbreding van hun pedagogisch-didactisch repertoire. Om inzicht te krijgen in deze vaardigheid is aan docenten onder andere gevraagd hoe vaardig zij zich voelen in het combineren van verschillende ict-

toepassingen, in het uitproberen van nieuwe ict-toepassingen in het onderwijs en in het inzetten van ict voor andere doelen dan waarvoor ze oorspronkelijk bedoeld zijn.

Slechts 15 procent van de HAN-docenten voelt zich (zeer) gevorderd in het creatief gebruik van ict (Figuur 5). De meeste HAN-docenten voelen zich hierin dus niet vaardig. Tussen 2020 en 2025 is de ervaren vaardigheid van HAN-docenten in creatief ict-gebruik nauwelijks veranderd, met een lichte dip in 2023.

Een grote groep HAN-docenten voelt zich niet vaardig in het inzetten van ict voor andere doelen dan waarvoor de technologie oorspronkelijk voor bedoeld is. Dit beeld is onveranderd sinds 2020 (*niet in figuur*). Voorbeelden waarin docenten ict wel creatief inzetten, zijn er zeker. Zo laat een docent Verpleegkunde studenten spraakmemo's inspreken waarin ze hun klinisch redeneren hardop verwoorden. Een docent Commerciële Economie laat studenten GPS-tracking gebruiken tijdens routes door de stad, om gegevens met observaties van consumentengedrag te koppelen. Of de Pabo-docent die studenten laat oefenen met duidelijke instructietaal met de inzet van Siri.

HAN-docenten voelen zich even vaardig in het variëren van ict-toepassingen, het combineren ervan en het vertalen van privégebruik naar de onderwijspraktijk als vijf jaar geleden. Ook het bedenken van didactische werkvormen met ict laat geen groei zien.

In 2025 voelen met name de docenten van AIM en ISB zich vaardiger in het creatief gebruik van ict dan docenten van veel andere academies (Tabel 16).

Tabel 16

Vaardig in creatief inzetten van ict, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=547

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

Terwijl de ervaren vaardigheid van HAN-docenten in creatief ict-gebruik nauwelijks is veranderd, is er bij AEA en AFMR tussen 2023 en 2025 een afname. Bij AE was er tussen 2020-2023 als enige academie sprake van een lichte stijging (zie Bijlage 1).

4.2.4. Vaardig in het ontwerpen van blended onderwijs

Vaardig zijn in het ontwerpen van blended onderwijs betekent dat docenten een goede samenhang kunnen creëren tussen online en fysieke leeractiviteiten. Docenten hebben ingeschat hoe vaardig ze zich voelen in het afstemmen van online en fysieke leeractiviteiten, het onderbouwen van hun keuzes en het rekening houden met individuele verschillen, welzijn en motivatie van studenten daarbij.

In 2025 zijn deze vaardigheden bij de meeste HAN-docenten niet sterk ontwikkeld: drie kwart voelt zich hooguit basaal vaardig in het ontwerpen van blended onderwijs (Figuur 3). Ook in 2023 vond het merendeel van de HAN-docenten zich helemaal niet tot basaal vaardig en dat is in 2025 gelijk gebleven. Als de HAN de wens heeft (zie de onderwijsvisie en het koersbeeld) om onderwijs meer blended vorm te geven, ligt hier dus nog steeds een duidelijke uitdaging

Docenten vinden het vooral lastig om bij het ontwerpen van hun onderwijs rekening te houden met onderlinge verschillen bij studenten in digitale geletterdheid en verschillen in toegang tot technologie. In 2025 zijn vragen toegevoegd over het gebruik van AI bij het ontwerpen van onderwijs. Veel HAN-docenten geven aan het moeilijk te vinden om AI in te zetten bij het ontwerpen van onderwijs.

In 2025 voelen met name de docenten van AIM en ISB zich vaardiger in het ontwerpen van blended onderwijs dan docenten van andere academies (Tabel 17).

Tabel 17

Vaardig in het ontwerpen van blended onderwijs, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=547

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	------------	-----	-----	-----	-----	------	------------	------

Bij ISB is de er tussen 2023 en 2025 een stijging in de mate waarin docenten zich vaardig voelen in het ontwerpen van blended leren. Bij AE is er juist sprake van een lichte daling (zie Bijlage 1).

4.3. Competenties om te leren en innoveren met ict

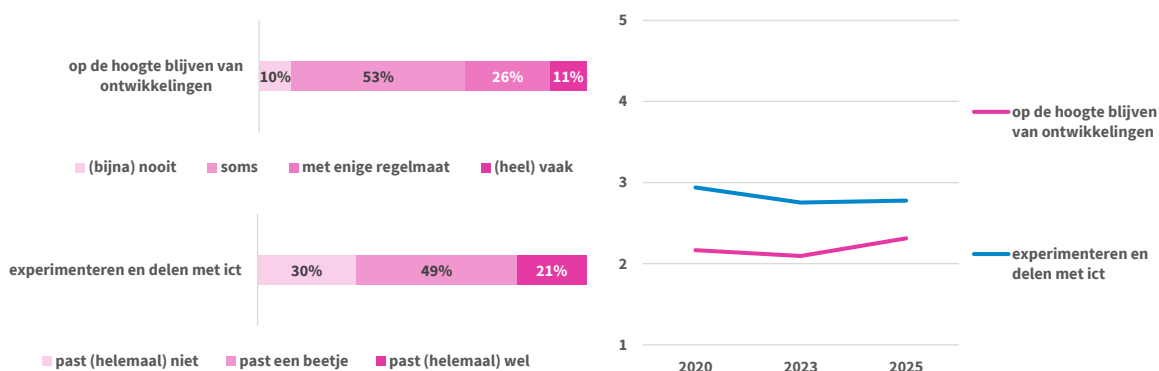
Om innovatief ict-ondersteund onderwijs te kunnen ontwerpen, uitvoeren en evalueren, bijvoorbeeld gericht op meer maatwerk voor studenten en flexibel onderwijs, is het belangrijk dat docenten een lerende en nieuwsgierige houding hebben ten aanzien van technologie en durven te experimenteren met ict. In de monitor onderscheiden we hierbij twee competenties:

- jezelf op de hoogte houden van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en ict;
- experimenteren en delen met ict.

In Figuur 6 zijn de resultaten van beide schalen te zien.

Figuur 6

De mate waarin docenten op de hoogte blijven van ontwikkelingen in onderwijs met ict; de mate waarin docenten experimenteren en delen met ict bij zichzelf vinden passen, in 2025 en ontwikkelingen 2020-2025. Verdeling naar schaalscores, (meting 2025, n= 509)

4.3.1. Op de hoogte blijven van ontwikkelingen

Om op een effectieve en eigentijdse manier mét en óver ict les te kunnen geven, zijn professionele competenties op het gebied van leren en innoveren met ict nodig. Toepassingen die vijf jaar geleden nog als vernieuwend werden gezien – zoals samenwerken via Teams – zijn inmiddels meer ingeburgerd in het onderwijs. Tegelijkertijd maken nieuwe technologieën, zoals kunstmatige intelligentie (AI) en leermanagementsystemen met geavanceerde analysemogelijkheden, hun opmars. Door de snelle opeenvolging van technologische innovaties is een onderzoekende en flexibele houding minstens zo belangrijk als het kunnen omgaan met bestaande ict-toepassingen. Om een beeld te krijgen van de mate waarin HAN-docenten zich op de hoogte houden van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en ict, zijn zij onder andere bevraagd over hoe vaak zij vakliteratuur over leren met ict lezen en nieuwe ict-rijke methoden en lesmaterialen bestuderen.

Slechts een derde van de HAN-docenten houdt zich minimaal met enige regelmaat op de hoogte van ontwikkelingen in ict en onderwijs (Figuur 6). In 2025 zijn, ten opzichte van 2020 en 2023, wel relatief meer HAN-docenten die zich regelmatig tot vaak op de hoogte houden dan bij de voorgaande metingen.

De docenten richten zich met name meer op ict-ontwikkelingen die relevant zijn voor de beroepspraktijk van hun studenten en het bestuderen van nieuwe ict-rijke methoden en leermaterialen (niet in figuur). Er zijn maar weinig HAN-docenten die vakliteratuur lezen op het gebied van onderwijs en ict: maar liefst 36 procent van de HAN-docenten geeft aan dit (vrijwel) nooit te doen. Het aandeel docenten dat dit doet, is wel gestegen ten opzichte van 2020 en 2023. Docenten zoeken vaker actief naar mogelijkheden om zich te professionaliseren op het gebied van leren met ict en nemen op eigen initiatief deel aan professionaliseringsactiviteiten.

In 2025 houden met name de docenten van AIM en ISB zich meer op de hoogte van ontwikkelingen in ict en onderwijs dan docenten van veel andere academies (Tabel 18). De docenten van AMM en ATBC vallen op door zich juist minder op de hoogte te houden.

Tabel 18

Docenten die zich op de hoogte houden van ontwikkelingen van onderwijs en ict, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=509

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

Bij AEA en ATBC zijn er in 2025 minder docenten die zich op de hoogte houden van ontwikkelingen dan in 2023 en bij AIM is er geen ontwikkeling (zie Bijlage 1).

4.3.2. Experimenteren en delen met ict

Om nieuwe digitale leermogelijkheden in het onderwijs te benutten, is het belangrijk dat docenten durven te experimenteren met digitale middelen in hun eigen lespraktijk en bereid zijn hun ervaringen te delen. Daarom is docenten gevraagd in hoeverre het bij hen past om nieuwe digitale werkwijzen en materialen uit te proberen zonder vooraf te weten of ze effectief zijn, en of zij lessen of instructies open en online willen delen. Ongeveer 21 procent van de HAN-docenten herkent zich in deze experimenterende en delende houding (Figuur 6). Docenten experimenteren en delen iets minder met ict ten opzichte van 2020, maar tussen 2023 en 2025 stabiliseert de ontwikkeling zich.

Binnen de onderliggende vragen zijn grote verschillen zichtbaar, maar de trend van afname en daarna stabilisatie geldt hier ook. Relatief veel HAN-docenten vinden het uitproberen van nieuwe materialen of het online beschikbaar stellen ervan wel bij hen passen (niet in figuur). Het actief delen van ervaringen of resultaten buiten de instelling of via sociale media spreekt hen minder aan.

Docenten van de academies verschillen weinig van elkaar in de mate waarin ze experimenteren met ict. Ook verschillen ze weinig van elkaar in de mate waarin ze dat delen met de buitenwereld (Tabel 19).

Tabel 19

Experimenteren en delen met ict, uitgesplitst naar academies, meting 2025, n=509

ABE	ABC	AE	AEA	AGV	AIM	AMM	AOO	APS	ASB	ATBC	ISB	AFMR
-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	------

Bij AIM, AOO en APS is er tussen 2023 en 2025 sprake van een stijging in de mate waarin docenten experimenteren en delen met ict bij zichzelf vinden passen (zie Bijlage 1).

5. Opbrengsten van professionalisering

5.1. Professionaliseringsactiviteiten onderwijs en ict

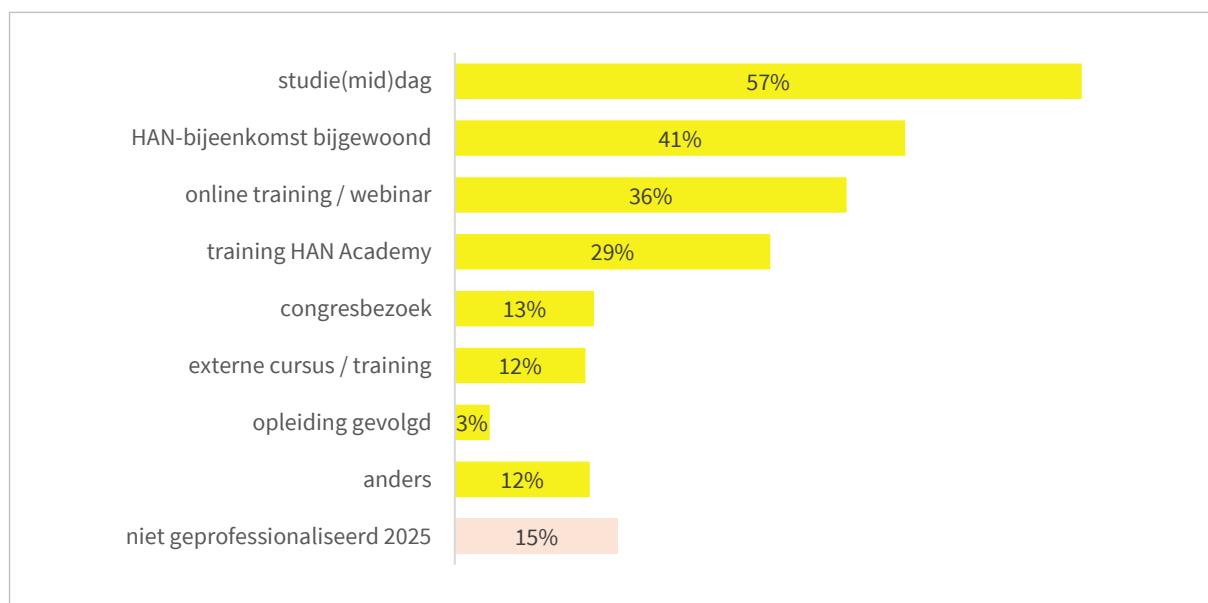
Het doelbewust en effectief inzetten van ict in het onderwijs vraagt van docenten verschillende competenties (zie hoofdstuk 4). Om deze competenties verder te ontwikkelen is het van belang dat docenten zich hierin professionaliseren. In de monitor zijn enkele vragen over professionaliseringsactiviteiten aan HAN-docenten voorgelegd, bijvoorbeeld over het type activiteit dat ze gedaan hebben. In dit hoofdstuk wordt besproken in hoeverre HAN-docenten zich geprofessionaliseerd hebben op het vlak van onderwijs en ict en wat het effect van deze professionalisering is op de inzet van ict en de eigen competenties. Tot slot wordt besproken waarin HAN-docenten zich nog verder zouden willen ontwikkelen als het gaat om onderwijs met ict.

5.1.1. Deelname aan professionaliseringsactiviteiten onderwijs en ict

In de monitor is gevraagd of HAN-docenten de afgelopen drie jaar hebben deelgenomen aan professionaliseringsactiviteiten die gericht zijn op ict in het onderwijs, zoals interne of externe cursussen, trainingen, studie(mid)dagen, congressen of webinars. Docenten konden hierbij meerdere soorten activiteiten aanvinken en daarbij aangeven hoe vaak ze die activiteit(en) hadden gedaan. De resultaten zijn zichtbaar in Figuur 7.

Figuur 7

Deelname van docenten aan professionaliseringsactiviteiten gericht op onderwijs en ict, percentage deelgenomen (n=503)

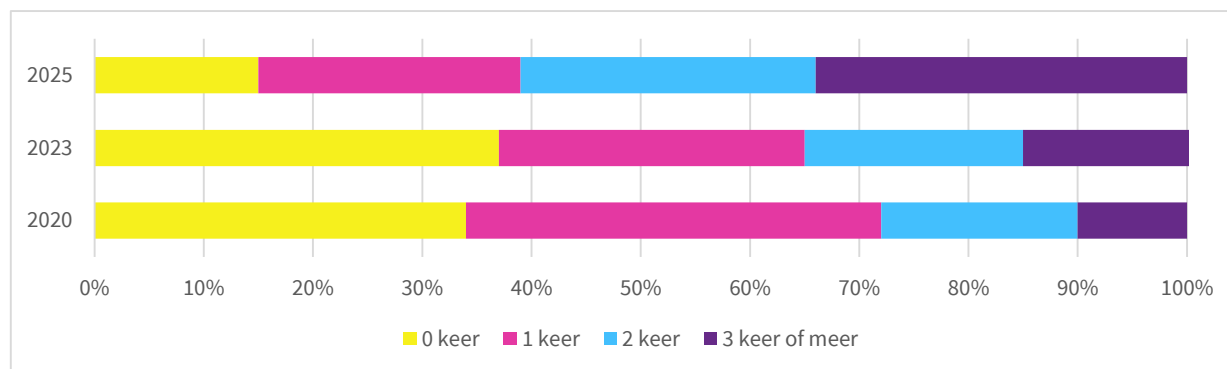
We zien in Figuur 7 dat een ruime meerderheid (85%) van de HAN-docenten in de afgelopen jaren aan minimaal één professionaliseringsactiviteit voor onderwijs en ict heeft deelgenomen. Ruim de helft van de HAN-docenten is bij een studiemiddag over ict in het onderwijs geweest en 41 procent heeft een HAN-bijeenkomst bijgewoond over dit thema (41%). Ongeveer een derde van de HAN-docenten volgde een training op dit thema, online (36%) of bij de HAN Academy (29%).

Figuur 8 geeft de mate van professionalisering weer voor alle docenten van de HAN per meting. We zien dat het aandeel docenten dat zich niet professionaliseert is gehalveerd naar vijftien procent. Een kwart van de HAN-docenten heeft deelgenomen aan één professionaliseringsactiviteit, 27 procent heeft twee activiteiten ondernomen, en 33 procent van de docenten heeft drie of meer activiteiten ondernomen. Dit betekent dat

meer docenten zich in de afgelopen periode hebben geprofessionaliseerd, maar ook dat men zich vaker is gaan professionaliseren ten opzichte van de eerdere metingen (33 procent deelname aan 3 of meer activiteiten in 2025 tegen 10 procent in 2020 en 16 procent in 2023).

Figuur 8

Aantal keren dat docenten zich geprofessionaliseerd hebben, naar meting, in percentages, n = 503

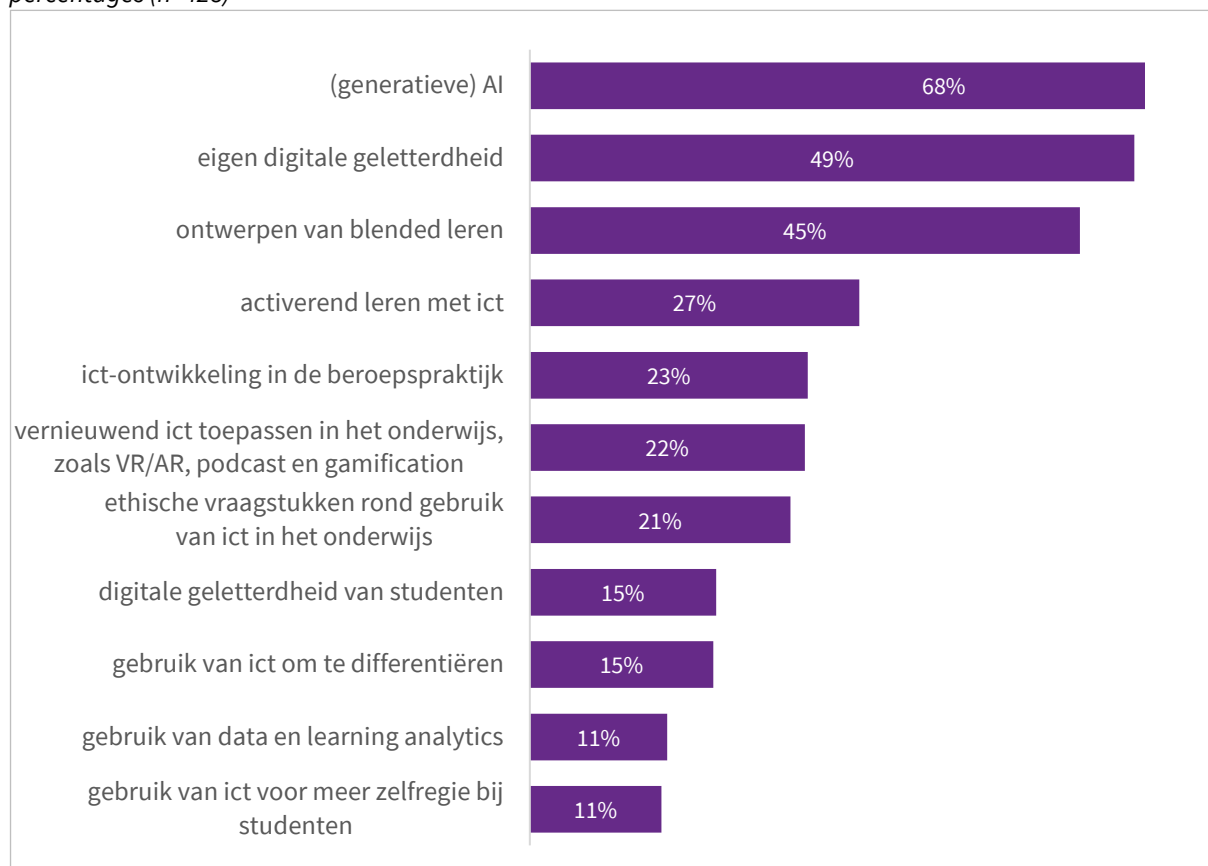
5.1.2. Thema's waarop docenten (willen) ontwikkelen

We hebben aan de HAN-docenten gevraagd op welke ict-gerelateerde onderwijsthema's zij zich de afgelopen jaren hebben ontwikkeld en op welke thema's zij zich in de komende twee jaar zouden willen ontwikkelen. Docenten konden meerdere antwoorden geven. In de afgelopen drie jaar waren de meest populaire thema's om in te professionaliseren (generatieve) AI, eigen digitale geletterdheid en ontwerpen van blended leren (Figuur 9). Dit zijn ook de meest populaire thema's voor de komende twee jaar (Figuur 10).

De interesse voor een thema staat niet altijd gelijk aan de thema's waar docenten zich daadwerkelijk in gaan professionaliseren. Zo gaf in 2023 de helft van de HAN-docenten aan dat ze zich wilde gaan ontwikkelen in activerend leren met ict en geeft ongeveer een kwart van de HAN-docenten in 2025 aan dit ook daadwerkelijk te hebben gedaan.

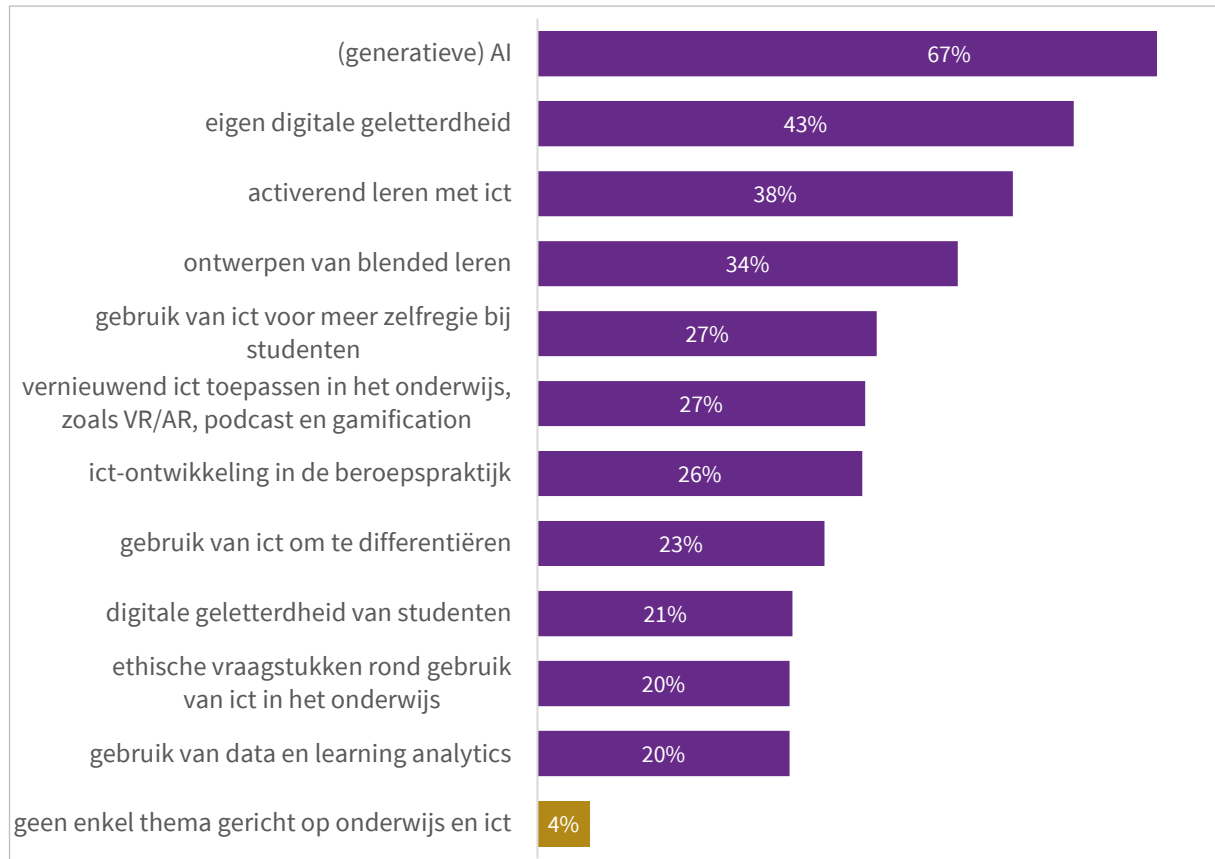
Figuur 9

Thema's van onderwijs en ict waarop docenten zich de afgelopen drie jaar hebben geprofessionaliseerd, in percentages (n=428)

Figuur 10

Thema's van onderwijs en ict waarop docenten zich de komende jaren willen gaan professionaliseren, in percentages (n=426)

5.1.3. Effect van professionalisering op inzet van ict en eigen competenties

Bij de voorgaande HAN-meting bleek dat docenten die geen professionalisering volgen, doorgaans minder ict inzetten en zich minder vaardig gaan voelen om ict in te zetten. Daarnaast zagen we ook dat professionalisering met name effectief was als docenten aan minimaal drie verschillende activiteiten deelnamen. In voorliggende meting zijn we nagegaan in hoeverre het effect en de noodzaak van professionalisering ook in 2025 actueel is.

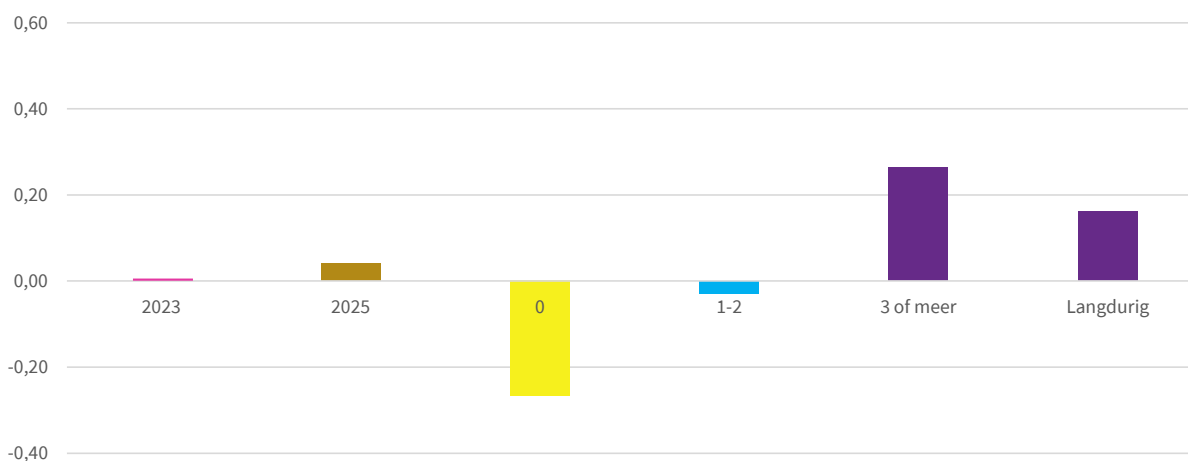
Om de ontwikkeling op persoonsniveau in kaart te kunnen brengen, is een selectie gemaakt van de docenten die aan beide metingen hebben deelgenomen. Bij deze groep docenten (n = 291) zijn we nagegaan in hoeverre de ontwikkeling in competenties en inzet van ict sinds 2023 anders verloopt voor docenten die aangeven aan geen, één, twee of drie of meer professionaliseringsactiviteiten hebben deelgenomen. Middels regressieanalyses is gekeken in hoeverre hier patronen in zijn te ontdekken.

Uit de analyses blijkt dat docenten zich op alle onderscheiden competenties meer vaardig zijn gaan voelen nadat ze zich hebben geprofessionaliseerd. Zowel de eigen digitale geletterdheid, de vaardigheid om les te geven met ict, als de competentie om te leren en innoveren, verbeterde na professionalisering. De inzet en aandacht voor ict in het onderwijs gaan niet per se hand in hand met meer professionalisering. Met uitzondering van het gebruik van ict bij de begeleiding van studenten bij hun stage en de aandacht voor informatievaardigheden van studenten, zien we geen duidelijk patroon in de gevolgde professionalisering en het gebruik en inzet van ict in het onderwijs. In onderstaande figuren zijn alleen de patronen weergegeven waarbij significante verschillen zijn gevonden.

Figuur 11 laat zien wat het effect is van het aantal ondernomen professionaliseringsactiviteiten op het gebruik van ict bij de begeleiding van de stage. De score van 2023 is op nul gezet en geldt als referentiepunt. De gemiddelde ontwikkeling sinds 2023 (gemeten in 2025) is ernaast gezet. Te zien is dat de gemiddelde ontwikkeling vrijwel nihil is. Docenten die zich niet hebben geprofessionaliseerd, voelen zich in 2025 minder vaardig dan in 2023 (gele balk). Bij docenten die deelnamen aan één of twee professionaliseringsactiviteiten gericht op ict in het onderwijs zien we nauwelijks ontwikkeling in de vaardigheid om in de les in te zetten. Pas bij deelname aan drie of meer verschillende activiteiten of bij deelname aan een langdurig professionaliseringstraject, bijvoorbeeld een opleiding, zien we dat docenten meer ict in zijn gaan zetten bij de begeleiding van studenten bij de stage.

Figuur 11

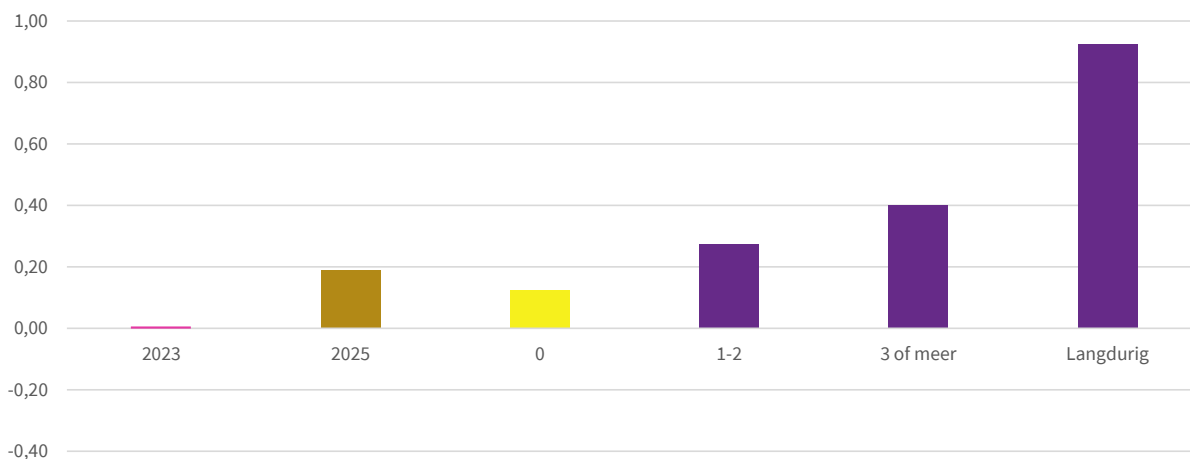
De ontwikkeling van het gebruik van ict bij de begeleiding van de stage naar de mate van professionaliseringsactiviteiten van HAN-docenten (n=232)

Een soortgelijk patroon zien we bij de aandacht die docenten besteden aan informatievaardigheden in hun onderwijs. In Figuur 12 hebben we de gemiddelde score van 2023 weer op “nul” gezet. We zien gemiddeld genomen een kleine stijging in de aandacht voor informatievaardigheden (bruine balk). Ook de groep docenten zonder professionalisering zijn iets meer aandacht gaan besteden aan informatievaardigheden (gele balk). We zien vervolgens dat de aandacht voor informatievaardigheden flink toeneemt naarmate docenten meer of intensievere professionaliseringstrajecten hebben gevolgd (paarse balken).

Figuur 12

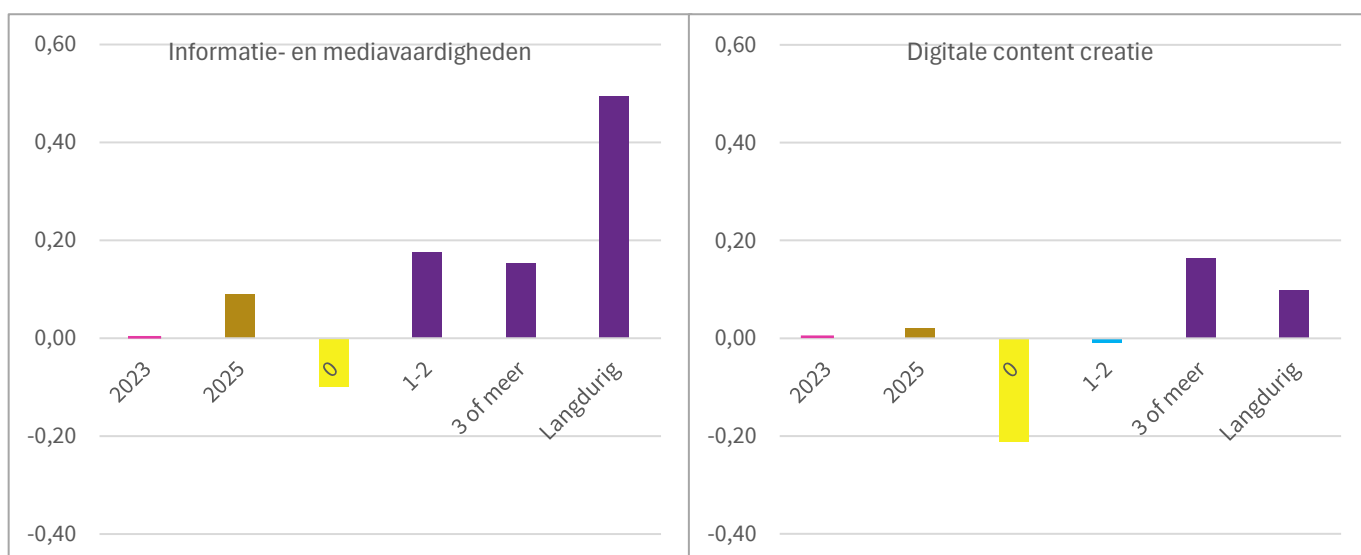
De ontwikkeling van de aandacht voor informatievaardigheden van studenten naar de mate van professionaliseringsactiviteiten van HAN-docenten (n=232)

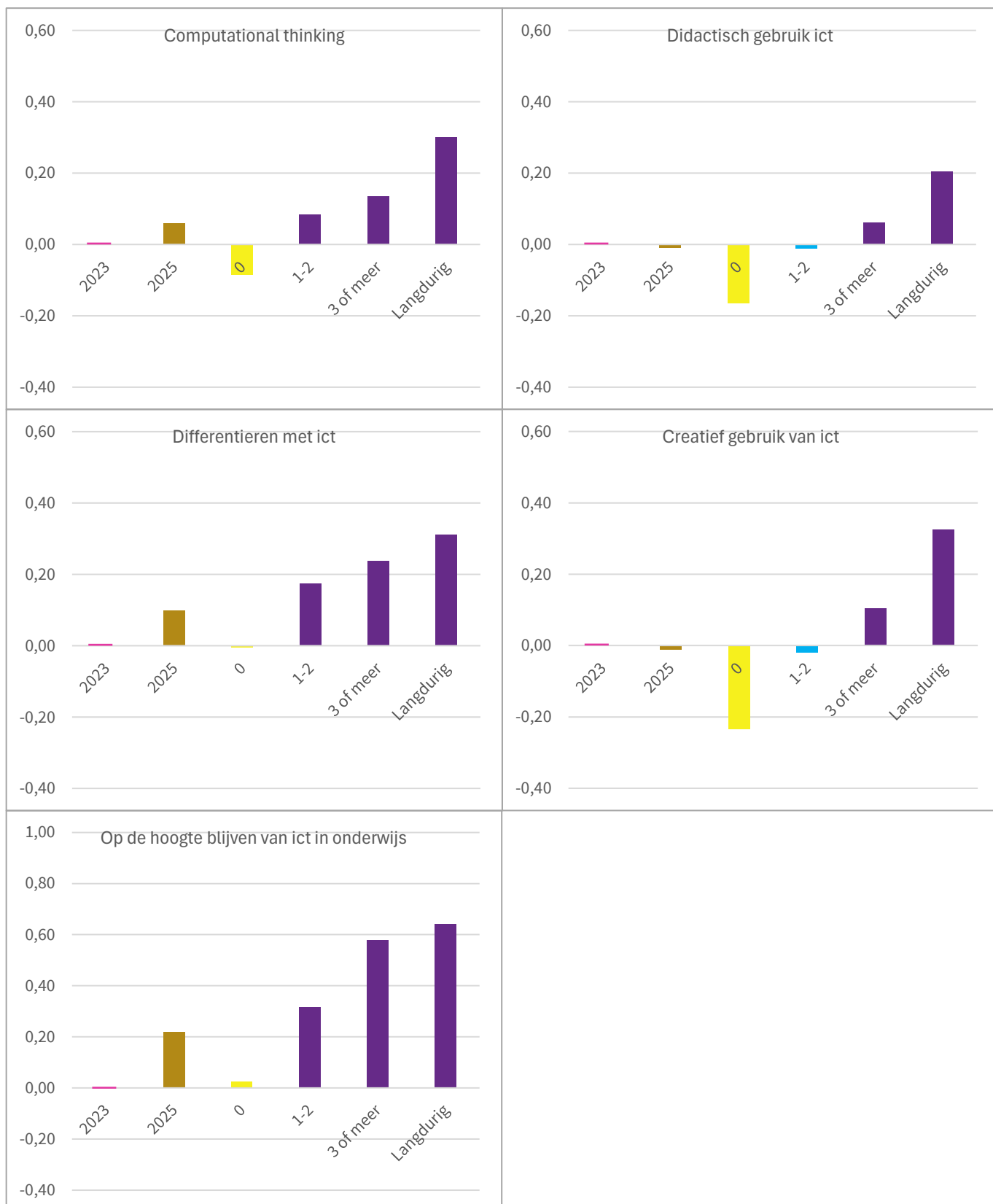

In Figuur 13 zien we de relatie tussen deelname aan professionalisering en de ontwikkeling van vaardigheden. De interpretatie is dezelfde als de vorige twee figuren. We zien dat deelname aan professionalisering samengaat met competentieontwikkeling. Goed om op te merken: docenten die zich niet hebben geprofessionaliseerd voelen zich in de regel minder vaardig dan bij de vorige meting (gele balk). Meer en intensievere vormen van professionalisering hebben competentieontwikkeling als gevolg.

Figuur 13

De ontwikkeling van vaardigheden voor lesgeven met ict naar de mate van deelname aan professionaliseringsactiviteiten van HAN-docenten (n=232)

5.1.4. HAN Academy

Nu is vastgesteld dat professionalisering ertoe doet bij de ontwikkeling van de competenties voor lesgeven met ict, wordt verder ingezoomd op de professionaliseringsactiviteiten die binnen de HAN worden ondernomen. Zo heeft 29 procent van de HAN-docenten gebruikgemaakt van het scholingsaanbod van de HAN

Academy, en heeft 41 procent een HAN-bijeenkomst over onderwijs en ict bijgewoond. Uit de resultaten blijkt dat deze georganiseerde bijeenkomsten – zoals de AI Sandbox en de etalage bijeenkomsten – bijdragen aan competentieontwikkeling. Ook deelname aan scholingsactiviteiten van de HAN Academy leidt tot competentieontwikkeling van docenten en meer aandacht voor ict in het onderwijs.

5.1.5. iXperiumlabs

Binnen de HAN zijn verschillende iXperiumlabs waar docenten en studenten samen met ict-specialisten en onderzoekers de mogelijkheden van ict kunnen ontdekken, ervaren en inzetten voor ict-rijk onderwijs. Educatie heeft een iXperiumlab dat gericht is op het gebruik van ict in het onderwijs. Bij het iXperium Health-lab staat ict voor het zorgdomein centraal. Dit lab is bedoeld voor medewerkers en studenten van de academies Mens en Maatschappij, Gezondheid en Vitaliteit, Paramedische Studies en Sport en Bewegen.

De meerderheid van de docenten van deze academies is bekend met de labs (beide labs 96 procent) en een groot deel van deze groep heeft er wel eens activiteiten ondernomen. Voor iXperium Educatie gaat dit om 59 procent van de docenten, voor iXperium Health de helft van de docenten. Uit de verdiepende analyses zien we dat docenten die sinds 2023 één of meerdere activiteiten bij één van de iXperiumlabs hebben gevolgd of georganiseerd, vaker vernieuwende ict toepassingen in hun onderwijs zijn gaan inzetten.

6. Conclusies en aanbevelingen

In dit rapport 'Leren en lesgeven met ict bij de HAN 2025' geven we de stand van zaken in 2025 en blikken we terug op de ontwikkelingen tussen 2020 en nu. In deze periode is de monitor drie keer HAN-breed afgenomen, met als doel zicht te krijgen op de inzet van ict in het onderwijs en de ontwikkeling van bijbehorende docentcompetenties. In dit rapport zijn deze inzichten in beeld gebracht aan de hand van de vraag:

Hoe hebben HAN-docenten zich in de periode 2020-2023-2025 ontwikkeld in het lesgeven met en over ict en in hoeverre zijn hun competenties op dit gebied ontwikkeld?

6.1. Conclusies

De inzet van ict in het onderwijs is sinds de pandemie afgenomen en herstelt zich slechts mondjesmaat. Docenten zetten ict iets vaker in om differentiatie of zelfregie van studenten te ondersteunen, maar blijven daarbij vooral bij praktische toepassingen. De mogelijkheden om met ict studenten aan het denken te zetten over leren en gepersonaliseerd leren te ondersteunen worden nauwelijks benut. Dat geldt ook voor het gebruik van data om leerprocessen in kaart te brengen. De inzet van online onderwijsactiviteiten is sterk teruggefallen ten opzichte van 2020 en sindsdien stabiel laag gebleven.

De aandacht voor digitale geletterdheid van studenten laat eveneens een beperkt en wisselend beeld zien. Docenten besteden steeds meer aandacht aan informatievaardigheden van studenten, maar de mediavaardigheden blijven structureel onderbelicht. AI-vaardigheden krijgen nog nauwelijks aandacht in het onderwijs en ook de ontwikkeling van AI-vaardigheden van docenten zelf blijft achter. Dat is opvallend gezien de toegenomen maatschappelijke en beroepsgerichte relevantie van deze thema's.

Wat betreft docentcompetenties zijn kleine verbeteringen zichtbaar, bijvoorbeeld op het gebied van informatievaardigheden en computational thinking. Tegelijk stagneren of dalen andere vaardigheden. Zo voelt een grote meerderheid van de docenten zich onvoldoende vaardig in het ontwerpen van blended onderwijs, het creatief inzetten van ict of het ontwikkelen van digitale leerinhoud. Dit staat op gespannen voet met de ambitie van de HAN om het onderwijs flexibeler en meer digitaal vorm te geven. Het aandeel docenten dat experimenteert met ict of ervaringen deelt met collega's is sinds 2020 afgenomen. Daarmee lijkt een belangrijke opbrengst van de eerste periode van onlineonderwijs weer te zijn weggezaakt.

Professionalisering doet ertoe. Het merendeel van de HAN-docenten heeft tussen 2023 en 2025 minimaal één professionaliseringsactiviteit gevolgd die betrekking had op onderwijs en ict en dat aandeel is toegenomen ten opzichte van 2020 en 2023. De beweging, mede ingezet door DDV, gericht op het ontwikkelen van digi- en datavaardige professionals, lijkt daarmee de eerste vruchten af te werpen.

Docenten die niet professionaliseren op onderwijs en ict gaan achteruit in competentieontwikkeling. Dit bleek ook al in 2023. Professionalisering in lesgeven met en over ict is dus cruciaal. Veelvuldige deelname aan professionaliseringsactiviteiten leidt tot een sterkere ontwikkeling. Met name docenten die zich drie keer of vaker hebben geprofessionaliseerd, laten een flinke groei zien. Docenten die een vorm van langdurige professionalisering hebben gevolgd, bijvoorbeeld een opleiding, laten een nóg grotere groei zien.

De ontwikkeling binnen de HAN is niet uniform: sommige academies bewegen langzaam maar gestaag, anderen reageren pas recent op eerder ingezette interventies, terwijl bij een deel de gewenste ontwikkeling uitblijft.

De resultaten maken duidelijk dat er sprake is van trage, gefragmenteerde en weinig consistente ontwikkeling van competenties van docenten. De resultaten maken duidelijk dat de groep die regelmatig / intensief

professionaliseert klein is. Zolang deze groep niet groter wordt blijven ambities zoals flexibel onderwijs en opleiden in digitale geletterdheid buiten bereik.

6.2. Aanbevelingen

Bij de vorige meting in 2023 zagen we HAN-breed weinig voortgang in de inzet en aandacht voor ict in het onderwijs, evenals in de competenties om te leren en lesgeven met ict, ten opzichte van 2020. Deze voortgang werd wel zichtbaar bij verschillen tussen academies en tussen docenten die zich wel of niet professionaliseerden op het gebied van ict in het onderwijs. In 2025 zien we nog geen duidelijke ontwikkeling op de *inzet* van ict sinds 2023, maar is er wel iets meer aandacht voor digitale geletterdheid van studenten. Ook zien we HAN-breed licht positieve ontwikkelingen in de (didactische) ict-vaardigheden van docenten. Er zijn hierbij duidelijke verschillen tussen academies. We onderscheiden academies zonder vooruitgang, of zelfs met achteruitgang, en academies waar het competentieniveau geleidelijk toeneemt. Het is belangrijk oog te houden voor deze verschillen omdat ze, gezien de wet van stilstaande achteruitgang, alleen maar groter worden. In de ambitiegesprekken met de academies zal het beleid rondom onderwijs en ict ter sprake komen en dan gaan we in gesprek over passende aanbevelingen voor elke academie.

De online portal en de factsheets maken het mogelijk om bij andere opleidingen en academies te kijken om te zien hoe anderen hun onderwijs ict-rijk inrichten. Omdat de gegevens ook zichtbaar zijn op opleidings- en teamniveau, kunnen teams prioriteiten stellen en gerichte acties opzetten. Met de portal kunnen good practices op het spoor worden gekomen en we bevelen van harte aan om vervolgens bij de collega's te informeren welke stappen zij hebben gezet.

In de onderwijsvisie van de HAN staat beschreven dat we het onderwijs inrichten in een optimale blend van online leren, leren op de campus, werkplekleren en leren in de samenleving. Ook worden studenten keuzemogelijkheden geboden ten aanzien van tempo, volgorde, vorm en inhoud van de eigen route. We constateren dat meer docenten zich bekwamen op het inrichten van het onderwijs in een optimale blend. De groep docenten die zich hier bekwam in voelt blijft nog wel achter. Het is belangrijk om het ontwerpen van blended onderwijs een prominentere rol te geven in de professionaliseringsactiviteiten en duidelijker te verankeren in het beleid.

In 2024 is binnen de HAN het studentprofiel naar een hoger niveau getild om studenten op te leiden tot digi- en datavaardige professionals. We zien dat in het onderwijs de aandacht voor digitale vaardigheden van studenten iets is toegenomen en dat een groeiend deel van de docenten zich ook als digitaal geletterd ziet. Er is echter nog een substantiële groep docenten die niet of slechts basaal digitaal geletterd is. Dit geldt met name op het gebied van computational thinking (bijna 90 procent) en AI-vaardigheden (64 procent). Blijvende aandacht voor digitale geletterdheid van studenten en docenten is vereist. Veel docenten hebben al aangegeven zich de komende jaren te willen ontwikkelen op het gebied van AI. Het is essentieel om op deze behoefte in te spelen in het momentum van de ontwikkelingen van AI. Hierbij is de praktische en didactische inzet van AI in de les ook belangrijk.

Uit dit rapport blijkt dat het van belang is om regelmatig deel te nemen aan professionaliseringsactiviteiten om het gebruik van ict in het onderwijs en de aandacht voor digitale geletterdheid van studenten op niveau te houden. De technologische ontwikkelingen gaan snel en stilstand betekent in feite achteruitgang. De HAN onderstreept in haar koersbeeld het belang van het ondersteunen van studenten en docenten in hun ontwikkeling tot digitaal en datavaardig professional en biedt een breed en kwalitatief hoogstaand aanbod aan professionaliseringsmogelijkheden. Deze activiteiten hebben aantoonbaar effect, vooral wanneer docenten regelmatig of intensief deelnemen. Bij deze langdurige trajecten heeft de docent ruimte en tijd om het geleerde zich eigen te maken. Hoewel deelnemersaantallen van deze activiteiten en van professionaliseringsactiviteiten buiten de HAN groeien, is er nog altijd een groep die zich niet of beperkt professionaliseert. Deze docenten nemen niet uit eigen beweging deel. Het is van belang om ook docenten met

minder affiniteit met of interesse in ict te stimuleren zich te blijven professionaliseren. Deze groep kan het beste persoonlijk benaderd worden en ondersteund worden in hun ontwikkeling.

Tegelijkertijd is het van belang om ook de doorontwikkeling van docenten die al intensief gebruikmaken van ict te bevorderen, zoals dat al gebeurt bij bijvoorbeeld de AI Sandbox. Hierbij kan verder gedacht worden aan het stimuleren van groei naar een seniorniveau en het expliciet waarderen van hun inzet en expertise (Van Zanten et al., 2023).

Binnen de HAN zijn verschillende iXperiumlabs actief waar wordt geëxperimenteerd met en geleerd over nieuwe technologieën in het onderwijs, de zorg en het sociaal domein. Deze labs bieden studenten, docenten en professionals de kans om in de praktijk te ervaren wat werkt en om zich te laten inspireren door de mogelijkheden die ict biedt binnen hun vakgebied. Tegelijkertijd wordt er onderzoek gedaan naar de impact van technologie in deze sectoren, en in de toekomst ook in andere domeinen.

De iXperiumlabs blijken een stimulerende werking te hebben. Deelname aan de activiteiten draagt bij aan een bredere inzet van digitale middelen in het onderwijs, vooral wanneer docenten – soms via hun studenten – de weg naar het lab weten te vinden en zich actief blijven verdiepen. Deze positieve ervaringen vormen een waardevolle basis voor de verdere ontwikkeling van een HAN Centre for Teaching and Learning (CTL): een centrum vóór, dóór en mét docenten.

7. Referenties

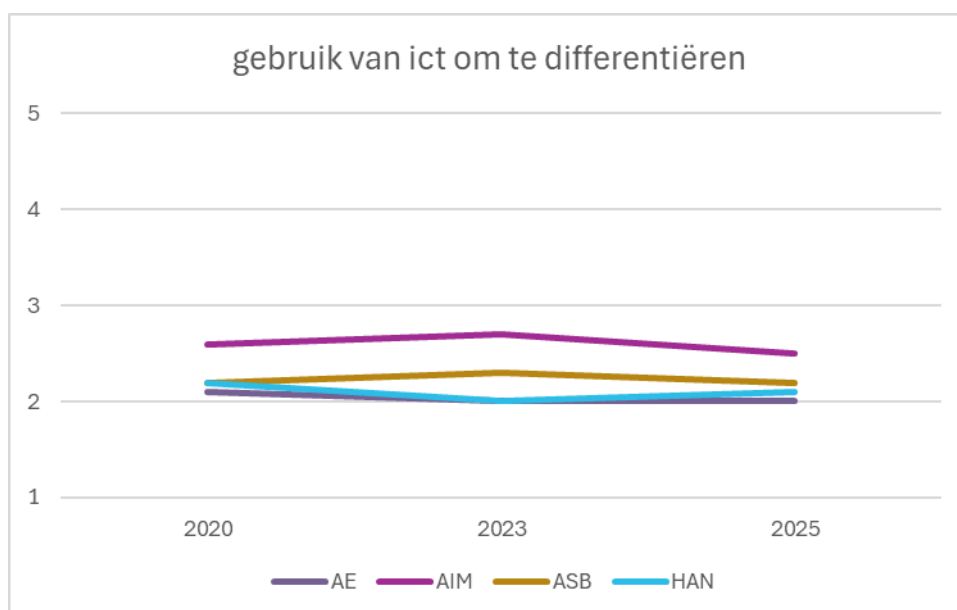
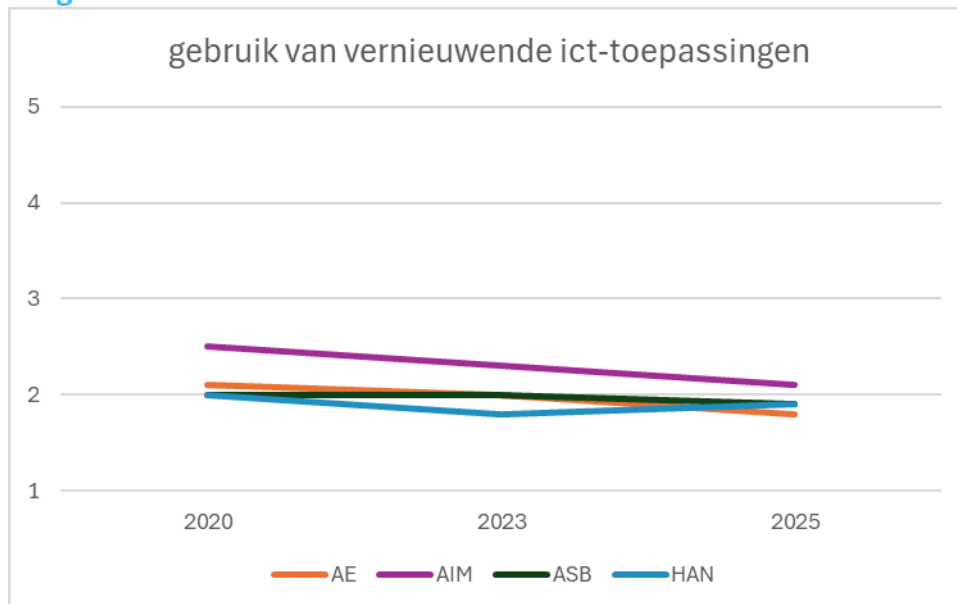
- Kurver, B., Paas, T., & Kral, M. (2023). Leren en lesgeven met ict bij de HAN 2023. Ontwikkelingen 2020-2023. iXperium Centre of Expertise Leren met ict.
- Kooi, R., De Korte, K., Kurver, B., Kral, M., Bakker, M., & Van Rens, C. (2021). Leren en lesgeven met ict bij de HAN. Meting 2020. iXperium Centre of Expertise Leren met ict.
- Van Zanten, M., Uerz, D., Gorissen, P., Van Rooij, P., Cuppen, H., & Kral, M. (2023). Competenties en gedragsindicatoren onderwijs en ict voor docenten. iXperium Centre of Expertise Leren met ict.

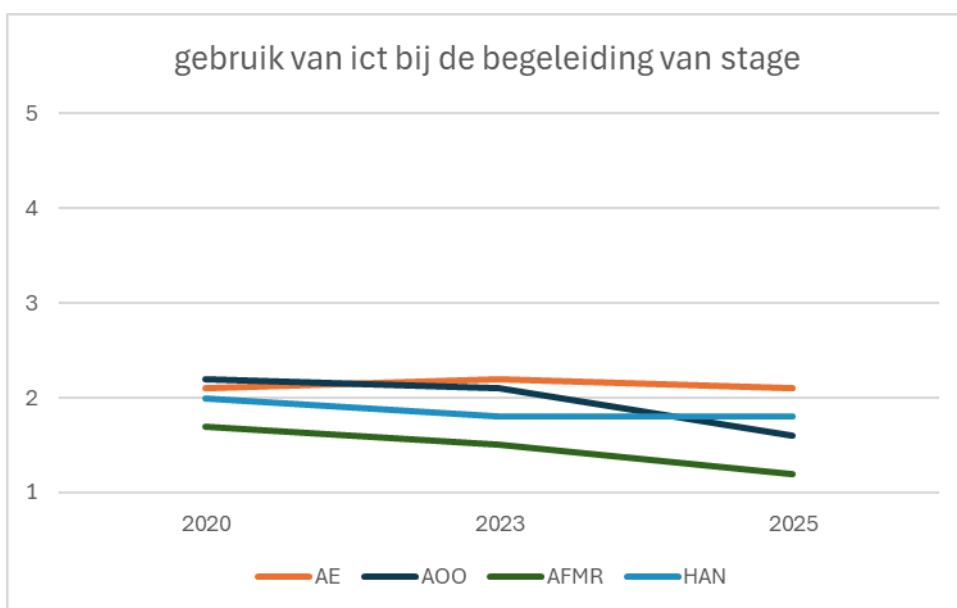
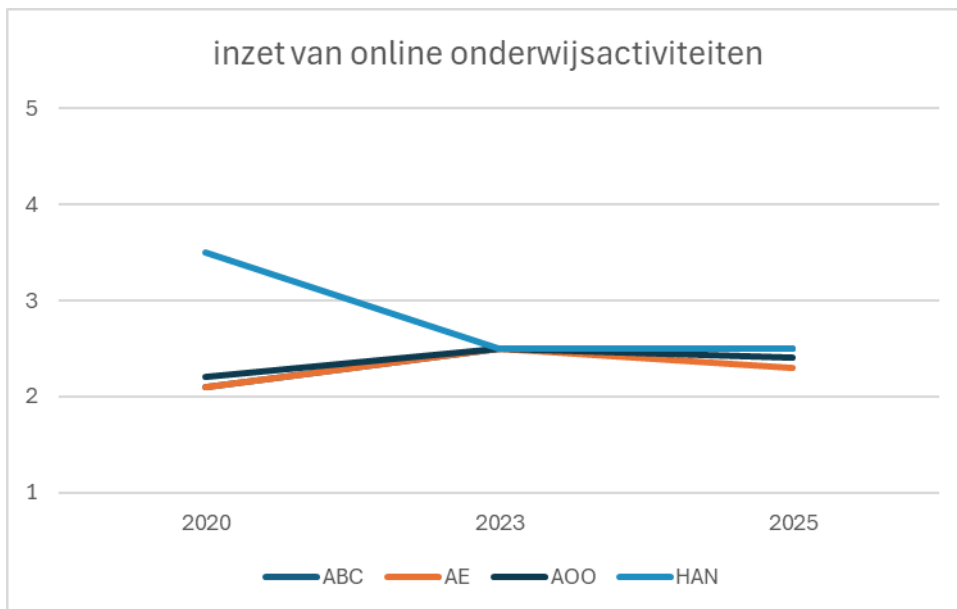
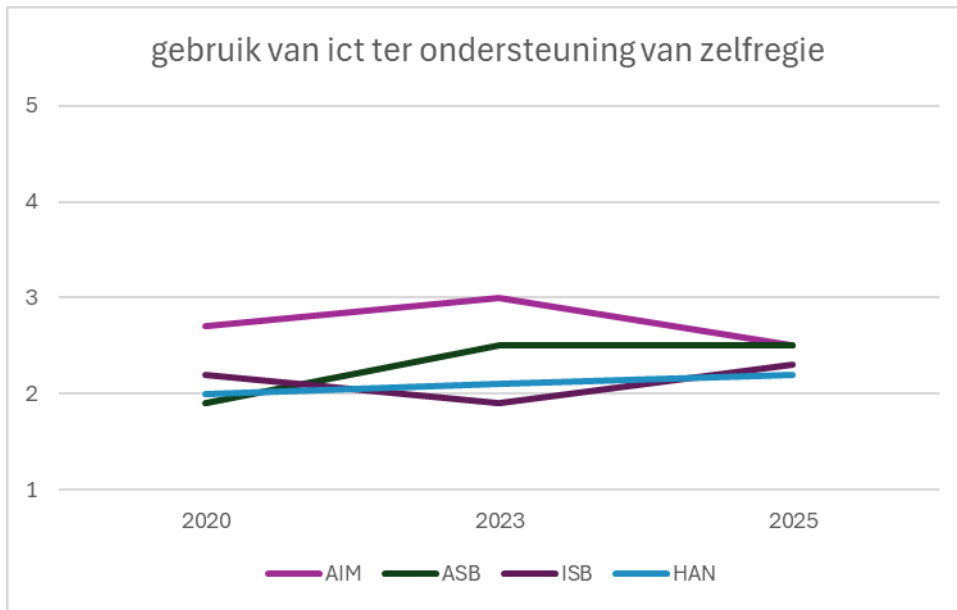
Bijlage 1: ontwikkelingen 2020, 2023 en 2025

Op deze en de volgende pagina's staan figuren die laten zien welke academies verschillen van het HAN-gemiddelde. De blauwe lijn is altijd het HAN-gemiddelde. De academies die een ander patroon laten zien dan het gemiddelde van de HAN, worden hieronder gepresenteerd. Omwille van de leesbaarheid hebben we de academies die hetzelfde patroon laten zien als de HAN, weggelaten.

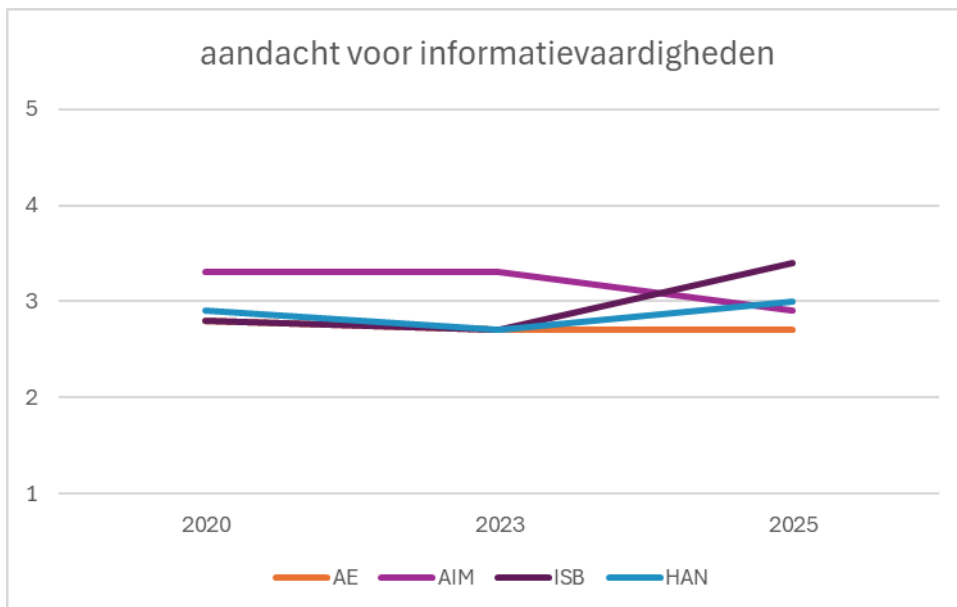
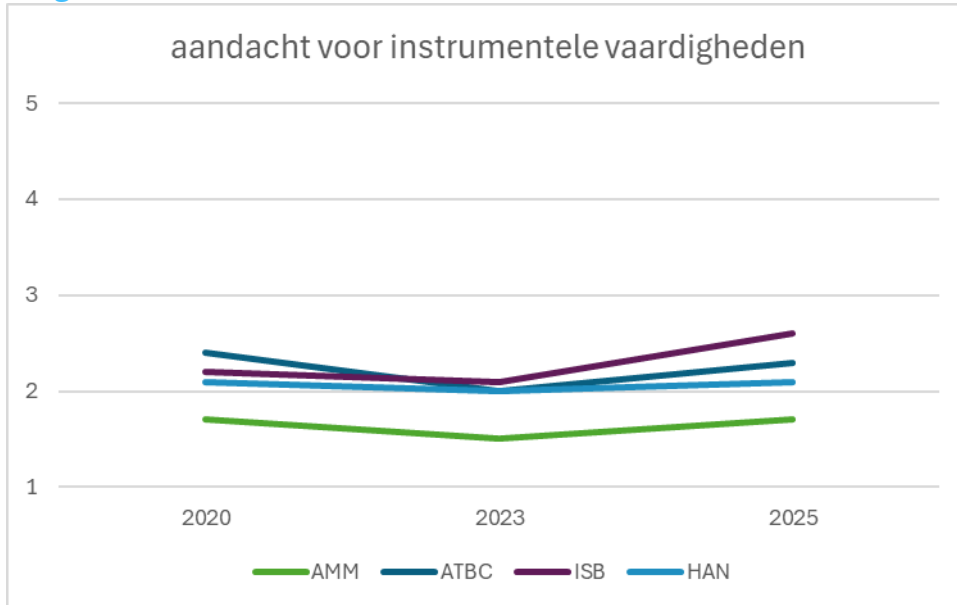
Voor vernieuwende toepassingen, bijvoorbeeld, is het patroon van de HAN dat er een dipje te zien is bij 2023. De academies AE, AIM en ASB hebben dat dipje niet. Zij dalen in een rechte lijn (AIM) of laten een piek(je) zien in 2023 (AE en ASB). Inhoudelijk gezien betekent dit dat, voor het gebruik van vernieuwende ict-toepassingen, de algemene HAN-trend is dat er een dip te zien is in de inzet van vernieuwende toepassingen, waarna dit zich enigszins hersteld heeft in 2025. Alle academies, behalve AE, AIM en ASB, herstellen zich in 2025 ook ten opzichte van 2023.

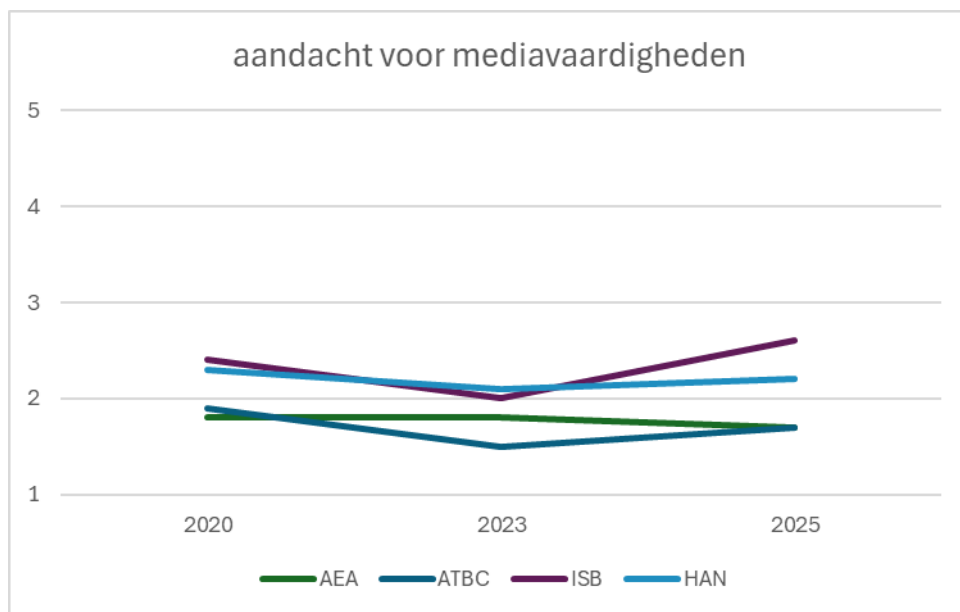
Lesgeven met ict

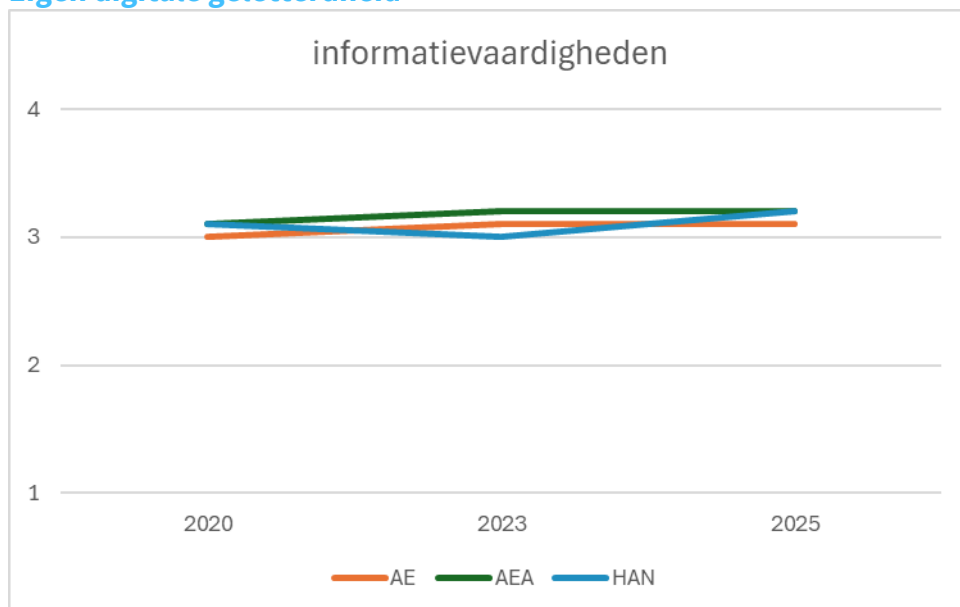

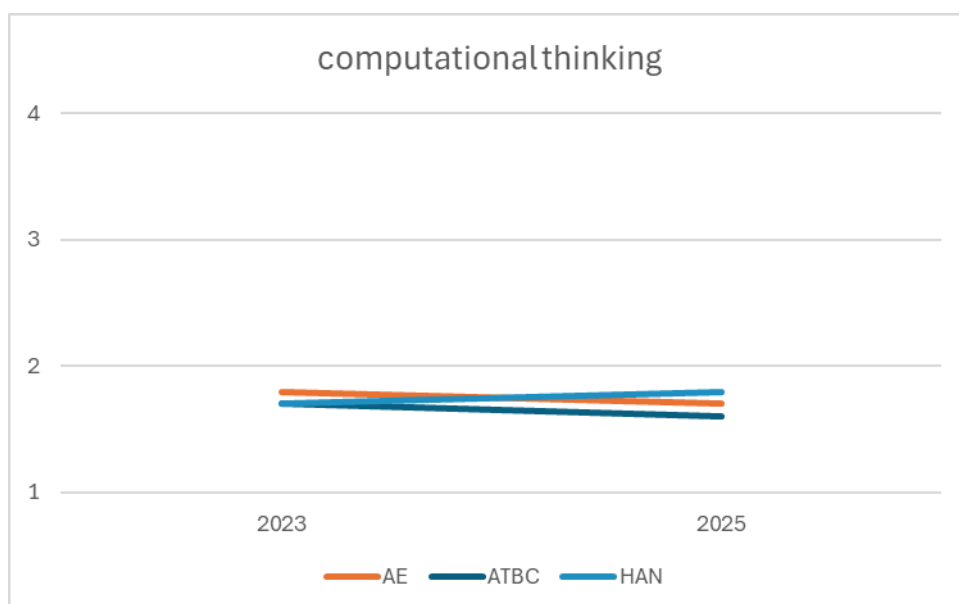
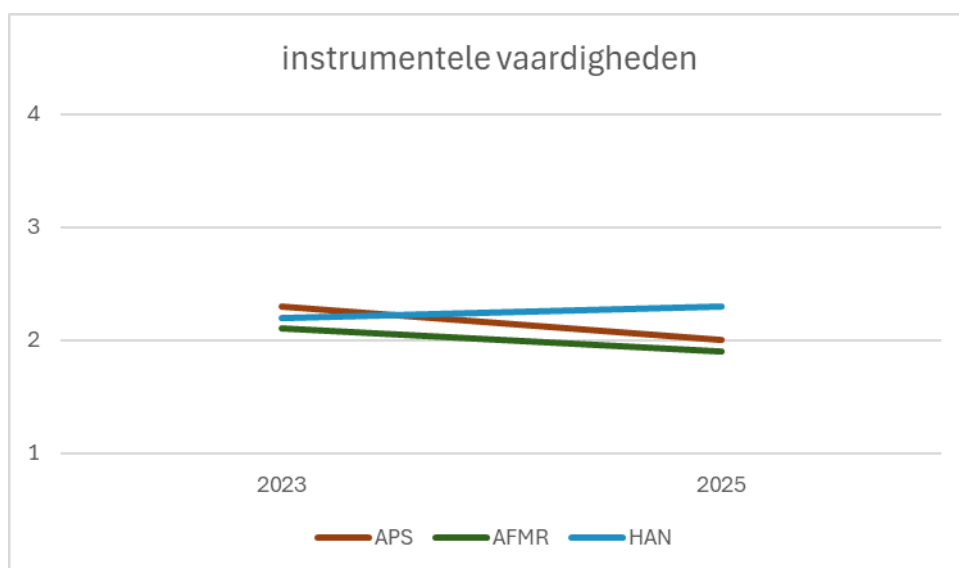
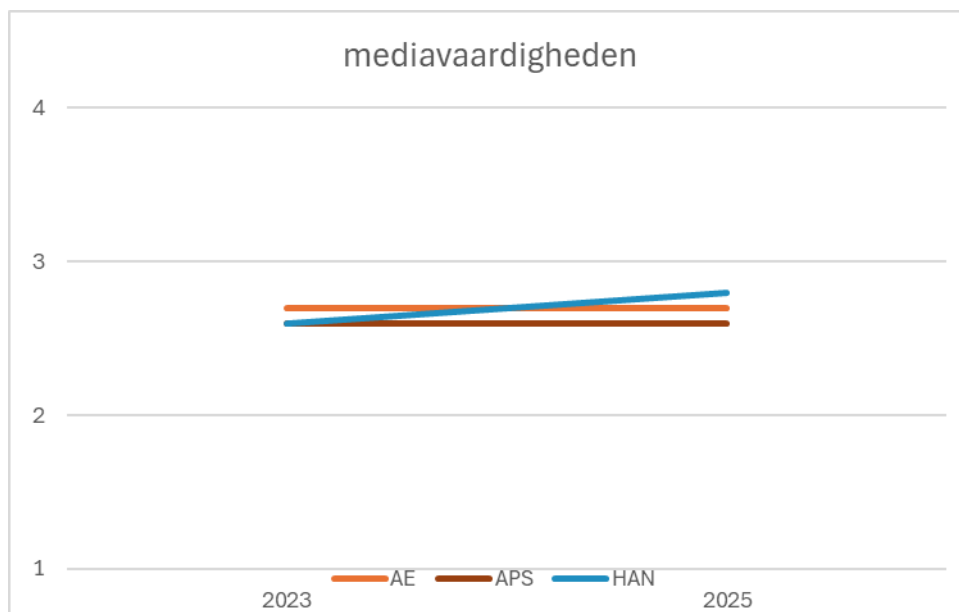
Lesgeven over ict

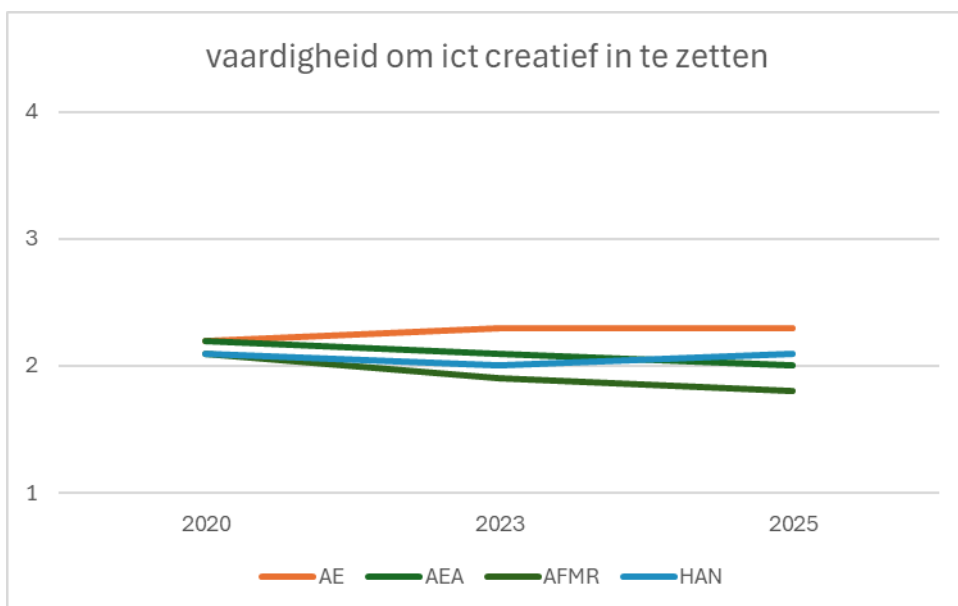
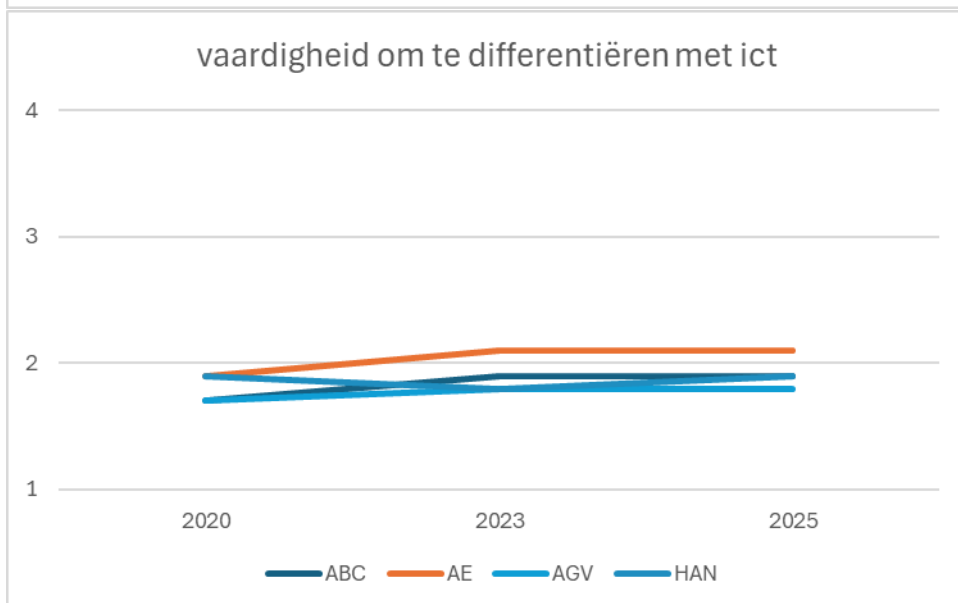
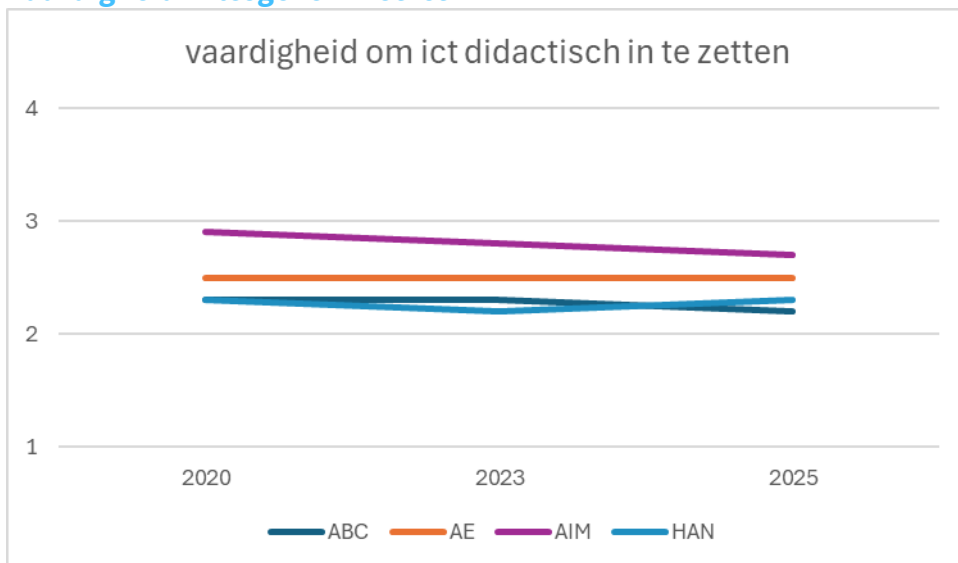

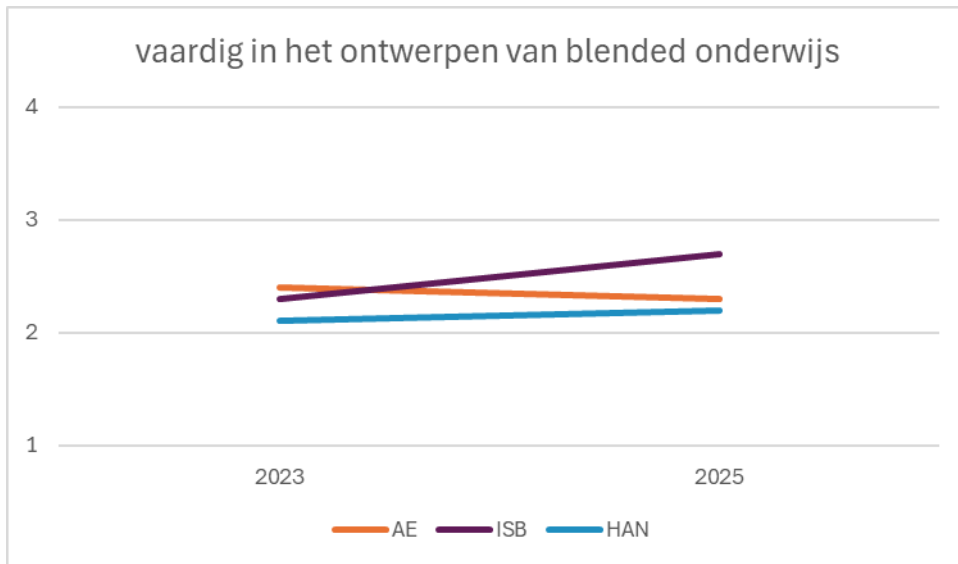
Eigen digitale geletterdheid

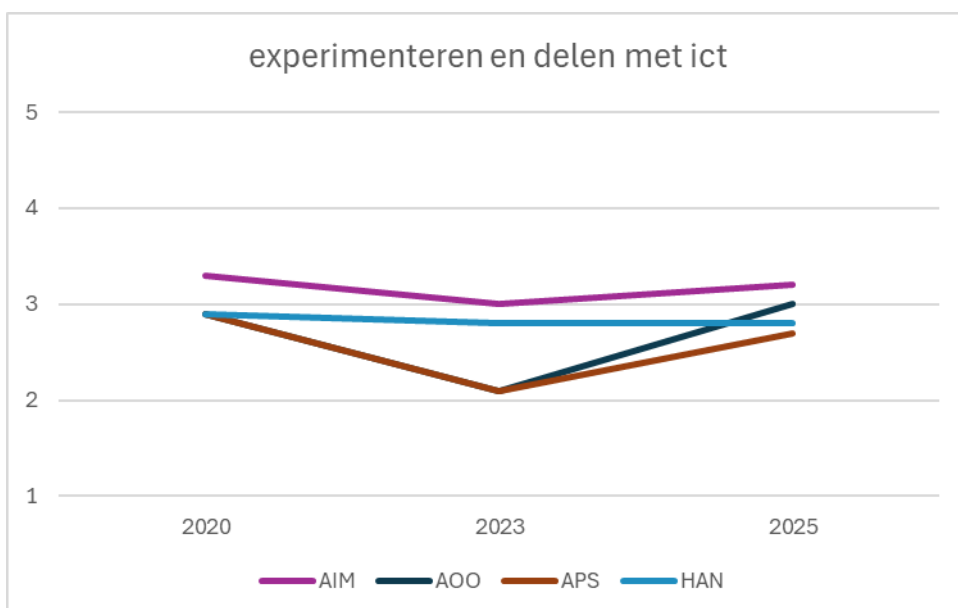
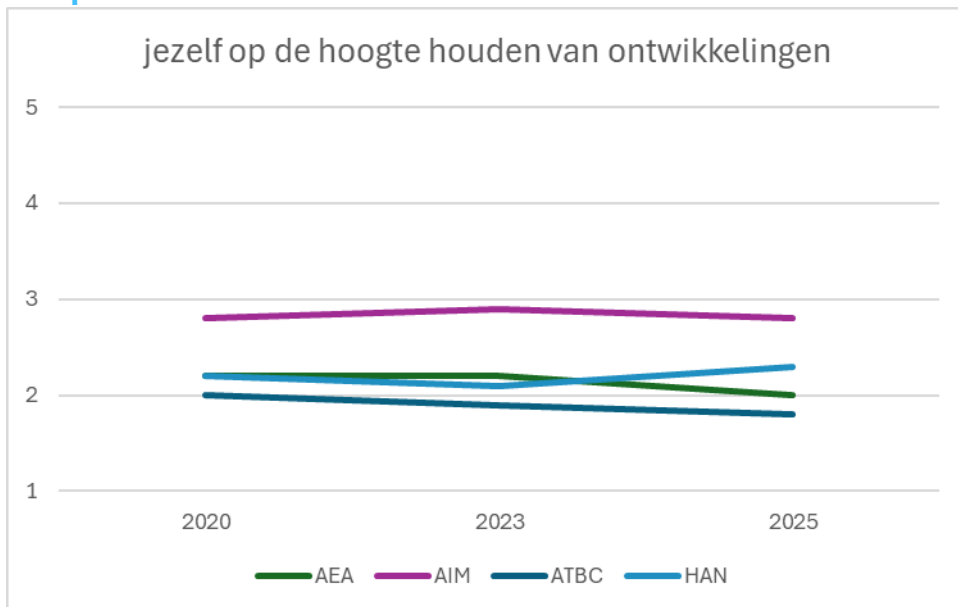

Vaardigheid in lesgeven met ict

Competenties om te leren en innoveren

Bijlage 2: Onderzoeksopzet

Doel en opzet

Het doel van de monitor is het in beeld brengen van competenties voor het leren en lesgeven met ict, de inzet en aandacht voor digitale middelen in het onderwijs en de professionaliseringsbehoefte. Om representatieve uitspraken te doen over de gehele populatie is de insteek van de monitor kwantitatief surveyonderzoek. De resultaten van het onderzoek hebben op meerdere lagen in een organisatie een weerslag. Op instellingsniveau bieden de resultaten waardevolle input voor verdere ontwikkeling. Bovendien kan bij herhaalde inzet voortgang gemonitord worden en kunnen de effecten van interventies zichtbaar worden gemaakt. Op opleidings- of teamniveau geeft de monitor inzicht in de competenties op teamniveau. De resultaten nodigen uit tot gesprek en ambities voor ontwikkeling en gerichte professionalisering.

Instrument

Aan de monitorvragenlijst ligt een onderzoeksmodel ten grondslag (zie Figuur B1), bestaande uit vijf domeinen: vier competentiedomeinen (in de vier hoeken) en een domein over het inzetten van ict in het onderwijs (in het midden). We maken in de monitor een onderscheid tussen het lesgeven met ict (didactisch gebruik van ict) en lesgeven over ict (opleiden van studenten tot digitaal geletterde deelnemers aan de samenleving). Bij de competenties onderscheiden we vier verschillende competentiedomeinen: de eigen digitale geletterdheid van docenten, de vaardigheid in lesgeven met ict, de competenties om te leren en innoveren met ict en de visie op onderwijs. Uit eerder onderzoek blijkt dat deze vier competenties van belang zijn om tot goed lesgeven met en over ict te komen.

Figuur B1

Onderzoeksmodel met de vier competentiedomeinen die van invloed zijn op lesgeven met en over ict.

Clustering van vragen (schaalconstructie)

In de monitor zijn de verschillende aspecten uit het weergegeven model, lesgeven met en over ict en de bijbehorende competenties rondom ict-gebruik, vertaald in concrete vragenblokken. De vragen die worden gesteld zijn gebaseerd op aspecten die volgens de literatuur onder de betreffende domeinen vallen. In de loop der jaren is de vragenlijst aangescherpt en geactualiseerd. Nieuwe ontwikkelingen binnen het onderwijs en ict, waaronder de opkomst van (generatieve) AI, zijn hierdoor onderdeel geworden van de monitor. Naast de aspecten en competenties uit het model besteedt de monitor ook aandacht aan professionaliseringsactiviteiten die docenten hebben ondernomen.

In de monitor worden lesgeven met en over ict en de bijbehorende competenties in beeld gebracht door middel van zelfinschatting van docenten. Het doel van de monitor is om de algemene voortgang binnen de HAN en de verschillende academies te monitoren. Deze derde meting is bedoeld om de stand van zaken en de ontwikkeling te bepalen én dient als evaluatie van de ingezette professionaliseringsactiviteiten.

Alle docenten van de HAN hebben dezelfde vragenlijst toegestuurd gekregen. Docenten die lesgeven bij Academie Educatie kregen enkele aanvullende vragen over de wijze waarop ze aandacht geven aan lesgeven met ict.

De vragen van elk vragenblok zijn op basis van statistische analyse onderverdeeld in schalen. Een schaal is een cluster van overeenkomende vragen waarop docenten vaak een vergelijkbaar antwoord geven. De vragen hebben dus met elkaar te maken en verwijzen naar een samenhangend begrip. Zo is gebruik van ict om te differentiëren bijvoorbeeld een schaal van lesgeven met ict. Voor elk van de competenties en aspecten van lesgeven met en over ict zijn schaalscores berekend, dit is een gemiddelde score van de vragenclusters. Deze schaalscore gebruiken we als maat voor het gebruik van ict in het onderwijs en de competenties van docenten.

Bij deze meting is ervoor gekozen om de vragen uit het blok Visie op onderwijs niet op te nemen. De belangrijkste reden hiervoor is vragenlijstreductie. Het verwijderen van de vragen over onderwijsvisie helpt om de tijd die het kost om de vragenlijst in te vullen te verkleinen, en zo de vragenlijst behapbaar te houden voor de docenten. Inmiddels is uit eerdere afnames van de monitor in de verschillende onderwijssectoren, voldoende gebleken dat, en hoe, de visie op onderwijs samenhangt met het lesgeven met en over ict. Maar we zien ook dat de verschillen tussen docenten op deze competentie relatief klein zijn (de meesten staan achter een studentgerichte aanpak en de meesten zien ook meerwaarde van ict) en dat de visie zich niet of nauwelijks ontwikkelt door de tijd.

Een uitgebreide onderbouwing van het instrument komt najaar 2025 beschikbaar via www.ixperium.nl.

Populatie en steekproef, representativiteit en betrouwbaarheid

In de regel nodigen we de gehele onderwijspopulatie uit voor deelname aan de monitor. Zoals aangegeven is de monitor niet alleen een onderzoeksinstrument, maar genereert het op teamniveau ook inzichten voor verdere professionalisering. Om deze reden is het van belang om ook op een lager niveau in een instelling uitspraken te kunnen doen. Om dit te bewerkstelligen wordt geen steekproef getrokken, maar worden alle docenten benaderd. Dit garandeert bovendien dat elke docent een gelijke kans heeft om deel te nemen aan de monitor. Om betrouwbare uitspraken te doen op lagere niveaus binnen de organisatie (opleiding) hanteren we een streefpercentage van 30 procent respons.

In voorliggend onderzoek zijn de gegevens verkregen in samenwerking met Informatie Management Diensten (IMD) van de HAN. Door een wijziging in het functiehuis binnen het hbo is het niet langer mogelijk om onderscheid te maken tussen onderzoekers en docenten op basis van de functienaam (zowel docenten als onderzoekers zijn sinds juni 2024 docent-onderzoeker). Onderzoekers en (associate-) lectoren vallen buiten de scope van dit onderzoek, en daarom zijn ze op basis van het organisatieonderdeel waar ze werkzaam zijn buiten beschouwing gelaten. Dit betreft 467 personen.

Op 10 en 11 maart 2025 heeft de overige groep (2221) docenten⁴ van de HAN een uitnodiging ontvangen om de monitor in te vullen. Van de 2221 aangeschreven docenten bleek 1 mailadres niet meer actief te zijn (bounced). Verder hebben 719 respondenten de vragenlijst geopend, waarvan 31 respondenten geen toestemming hebben gegeven voor het verwerken van hun gegevens. Zij zijn niet verdergegaan met het invullen van de vragenlijst. Een deel van de respondenten (17) vulde in geen les te geven en valt buiten de doelgroep.

⁴ Docent-onderzoekers en onderwijsgever-onderzoekers gekoppeld aan een onderwijsteam.

Docenten die gestart zijn met de vragenlijst, maar deze niet hebben afgerond kregen 3 dagen later een reminder om de vragenlijst af te ronden. Docenten die niet gestart zijn met het invullen hebben hier nog twee verzoeken toe gekregen.

De respondenten die de vragenlijst hebben ingevuld met een heel specifiek antwoordpatroon (straightlining⁵) en/of in onrealistisch tempo, zijn verwijderd. De resultaten van deze respondenten zijn namelijk niet betrouwbaar. Bovendien zijn respondenten maar een klein stuk van de vragenlijst hebben ingevuld uit de dataset verwijderd, omdat de antwoorden nooit in verband geanalyseerd kunnen worden. De onderstaande tabel laat zien hoe de uiteindelijke respons is opgebouwd. In totaal hebben we de vragenlijst van 568 docenten (N) kunnen analyseren. Dit resulteert in een responspercentage van 25,6%. Dit maakt het mogelijk om bij 95% betrouwbaarheid uitspraken te doen over de gehele HAN-populatie met een betrouwbaarheid van + of - 4%. Dit wil zeggen dat gegeven percentages een puntschatting zijn, en in werkelijkheid vier procent hoger, of vier procent lager kunnen zijn⁶.

Tabel 20

Opbouw bruto en netto respons meting Monitor leren en lesgeven met ict

		%	
Populatie	Initieel populatiebestand	2.688	
	Selecties onderdeel	467	
	Gebounced email	1	
	Populatie (N)	2.220	
Respons	Ingevulde vragenlijst	719	32,4%
	Geen deelname, privacy	31	
	Buiten doelgroep, niet lesgevend	17	
	Onvolledige vragenlijst / cleaning	103	
	Onderzoekspopulatie (n)	568	25,6%

Omdat een groep docenten niet de gehele vragenlijst heeft ingevuld verschilt de N per grafiek tussen de 503 en 568. De groep docenten die de vragenlijst een behoorlijk deel, maar niet volledig heeft ingevuld vormt op basis van de gegeven antwoorden geen specifieke groep en het dalend aantal respondenten heeft derhalve geen consequenties voor de betrouwbaarheid van de resultaten.

Bij enkele figuren is een lagere N weergegeven. In deze gevallen betreft de percenteerbasis niet de gehele populatie, maar heeft er een selectie plaatsgevonden, vb. inzet van ict bij de begeleiding van de stage. Deze kan alleen maar worden ingezet door docenten die daadwerkelijk studenten begeleiden met hun stage.

⁵ Respondenten die een pagina met vragen snel invullen, of waarvan de antwoorden een verdacht patroon laten zien, bijvoorbeeld een rechte lijn van steeds hetzelfde antwoord, krijgen een vlag. Bij een bepaald aantal vlaggen gelden de gegeven antwoorden als onbetrouwbaar en laten we de ingevulde gegevens buiten beschouwing voor het onderzoek.

$$\text{Steekproefgrootte} = \frac{\frac{z^2 \times p(1-p)}{e^2}}{1 + \left(\frac{z^2 \times p(1-p)}{e^2 N} \right)}$$

⁶ Om steekproefgrootte, foutmarge en betrouwbaarheid vast te stellen wordt de volgende formule gehanteerd. Bij een betrouwbaarheid van 95%, een steekproefgrootte van 568 en een populatie van 2.203 kunnen we vaststellen dat de foutmarge 4 procent is.

In tabel 21 staat de respons per academie weergegeven voor deze en de afgelopen metingen. Het responspercentage is in de afgelopen jaren gedaald. Bij de afname in 2020 namen alle academies deel en vulde 49 procent van de docenten de vragenlijst in. In 2023 hebben alle academies meegedaan, met uitzondering van de Academie Built Environment. In dat jaar heeft 30 procent van de docenten de vragenlijst ingevuld. De respons in 2025 verschilt per academie. Met behulp van een Chi-kwadraat toets is bekeken of de resultaten op HAN niveau voldoende representatief zijn naar Academie. Dat wil zeggen, worden de resultaten niet te veel door een of enkele academies bepaald, omdat daar relatief gezien meer docenten hebben deelgenomen aan de monitor. De Chi-kwadraat ligt ver beneden de kritieke waarde hetgeen wil zeggen dat de respons naar academie niet afwijkt van wat verwacht zou mogen worden op basis van de populatie. Met andere woorden: uitspraken op HAN-niveau zijn representatief als we kijken naar academie.

Tabel 21

Netto respons HAN en uitgesplitst naar academies voor de metingen 2025, 2023 en 2020

	2025	2023	2020
HAN	26%	33%	49%
Built Environment	30%	-	39%
Business en Communicatie	21%	24%	51%
Educatie	24%	35%	60%
Engineering en Automotive	20%	32%	40%
Gezondheid en Vitaliteit	27%	38%	52%
International School of Business	37%	25%	50%
IT en Mediadesign	28%	27%	53%
Mens en Maatschappij	16%	26%	43%
Organisatie en Ontwikkeling	25%	25%	51%
Paramedische Studies	32%	36%	46%
Sport en Bewegen	45%	51%	57%
Toegepaste Biowetenschappen en Chemie	25%	43%	48%
Financieel Management en Recht	24%	37%	41%